

**MUĞLA ORTAKENT'TE BULUNAN OSMANLI DÖNEMİ
SÜSLEMELİ MEZAR TAŞLARI-II**
*OTTOMAN PERIOD DECORATED GRAVESTONES OF MUĞLA ORTAKENT-
II*

Öğr. Gör. Dr. Hür Kamil BİÇİCİ
Gazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü

Abstract

This concerns, "Ottoman Period Decorated Gravestones of Ortakent". Among the cemetery of Ortakent, The dates of the gravestones are between 17.th-19.th centuries and 1 samples of 35 are from 17.th. century, 15 are from 18.th., 19 are from 19.th. century. Gravestones were of marble. The lengths of the stones are between 145 cm.-48 cm., their widths are between 44 cm.-15 cm., their thicknesses are between 30 cm.-4 cm. Most of the samples are in rectangular and shapes and some are rectangular-prizmal. 13 of them have Foot gravestones. 11 head gravestones have large wadded turban (kavuk), turban(sarık), fez (fes) and kerchief. All of the gravestones have inscriptions. 5 of them are without inscriptions. Inscriptions on 11 samples were laid diagonal, and 24 of them were laid in a linear system, 30 of head ve foot gravesones are in good condition. 5 samples are broken. 7 of 35 gravestones are men's and 28 are of women's. While scarping was used for making gravestones are scarping, and painting were used as the main decoration tecnique is seen on foot stone with the painting technique, inscriptions of stones were coloured. Most of the inscriptions and decorations are relieved. Decoration subjects seen on gravestones are phytomorphic, geometric, objective and calligraphic. Most of the floral decorations are naturalistic.

Key Words: Gravestone, cemetery, decoration, floral, geometrical

Öz

Ortakent'te Bulunan Osmanlı Dönemi Süslemeli Mezar Taşları konulu bu çalışmada, Ortakent Mezarlığında bulunan otuzbeş mezar taşı, incelenerek, çalışmamızda yer almıştır. Ortakent mezar taşlarında tarihi bilinen bütün örnekler XVII. yüzyıl ikinci çeyreği ile XIX. yüzyıl son çeyreği arasındadır. Otuzbeş örnekten bir tanesi XVII. yüzyıl, onbeş tanesi XVIII. yüzyıl, ondokuz tanesi XIX. yüzyıldır. Mezar taşlarının hepsi mermer malzemeden yapılmıştır. Mezar taşlarının büyükten küçüğe doğru boyları 145 cm. ile 48 cm., genişlikleri 44 cm. ile 15 cm., kalınlıkları ise 30 ile 4 cm. arasında değişmektedir. Baş taşı ve ayak taşlarında ortaya çıkan altı örneğin süslemesi kazıma tekniğiyle yapılmıştır. Yüzeyi oyularak yapılan kitabeli ve süslemeli mezar taşları kabartma görünümünde verilmiştir. Ortakent'te bulunan mezar taşları şahideli tiptedir. Örneklerin çoğu dikdörtgen gövdelidir. Onüç mezar taşında ayak taşı bulunmaktadır. Onbir mezar taşında bir çeşidi kadın başlığı olmak üzere kavuk, sarık, fes gibi başlıklar bulunmaktadır. Genel olarak ele aldığımız bütün mezar taşları kitabelidir. Onbir örneğin kitabe dizilişi diagonal, yirmidört tanesi de yatay şekilde verilmiştir. Baş ve ayak taşlarının otuz tanesi sağlamdır. Beş örnek ise; kırık, eksik veya aşınmış vaziyettedir. Otuzbeş mezar taşından yedi tanesi erkeklere, yirmisekiz tanesi kadınlara ait mezarlardır. Şahidelerin süslemeleri oyma ve kazıma tekniği ile oluşturulmuştur. Süsleme konusu olarak bitkisel, nesnel, geometrik ve yazı türü bezeme unsurları kullanılmıştır. Yazı türü olarak en çok sülüs, ta'lik ve nesih kullanılmıştır. Sülüs yirmidört, ta'lik sekiz, nesih üç mezar taşında göze çarpmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mezar taşı, mezarlık, süsleme, bitkisel, geometrik

Giriş

Ortakent, Ege Bölgesi'nde Muğla İli'nin Bodrum yarımadasının batısında kalan, eski köy özelliğini koruyabilmiş yeşilliklerin arasından uzanan, ince yollarla denize inilen, şirin ve küçük bir beldesidir. Ortakent, Bodrum şehir merkezine karadan 9 km, denizden 3 mil mesafede bulunan bir yerleşim yeridir. Ortakent'in Osmanlılar döneminden 1961 yılına kadar kullanılan eski adı Müskebi'dir. Müskebi, Bodrum-Turgutreis yolunun ortasında yer alması veya diğer bir ifadeyle Bodrum yarımadasının tam ortasında olması sebebiyle Ortakent ismini almıştır. Yüzölçümü 22 kilometrekare olan Ortakent, 1999 yılında belediye olmuştur. 1999 yılında Ortakent ve Yahşi Köyleri birleşmiş ve adı da Ortakent-Yahşi diye değişmiştir.

Ege Bölgesinde tertemiz sahili ve yemyeşil dinlendirici doğasıyla birlikte, geçmiş yüzyılların izlerini yansıtan Ortakent mezar taşları, insanların ilgisini beklemektedir. İnsanlarımızın bir çoğu tarafından ne yazık ki, turizm ve çeşitli kültürel etkinlikler dışında fazla tanınmamaktadır. "Ortakent'te Bulunan Osmanlı Dönemi Süslemeli Mezar Taşları" konulu bu çalışma ile bu beldenin Sanat Tarihi yönünden tanınması hedeflenmiştir. Ortakent Beldesi'nin girişinde yer alan, Ortakent Mezarlığı'nda bulunan, yüzyirmi civarında Osmanlı dönemine ait mezar taşları içerisinde otuzbeş süslemeli mezar taşı inceleme konusu olarak seçilmiştir. Ortakent

mezar taşları, kendi döneminin beğenisine göre çeşitli boylarda, formlarda yapılmış ve taşların yüzeyleri değişik kompozisyonlarla bezenmiştir. Bu konu üzerinde durulmasının sebebi, bugün var olan fakat kısmen zarar görmüş taşların kaybolmadan veya ağır bir tahribata uğramadan özelliklerini ortaya çıkarmak Türk mezar taşları içerisinde hak ettiği yeri belirlemektir. Zaman içerisinde her yerde olduğu gibi Ortakent mezar taşları gerek doğa, gerek insan ve gerekse hayvanlar tarafından gün geçtikçe tahribata uğramaktadır. Geçmişle gelecek arasında bir köprü vazifesi gören bu tür sanat eserlerimizi korumak, tanıtmak, insanlarımızı bilinçlendirmek gerekmektedir. Bunların yanında, Ortakent kültür ve sanatını araştıranlar içinde faydalı bir rehber olabileceği de göz önünde tutularak bu konu araştırılmaya çalışılmıştır. Ortakent beldesinin bir nevi kimlik belgesi olan mezar taşlarına eğilerek, Ortakent tarihine ışık tutacak önemli kişilere ait mezar taşlarının bulunup bulunmadığının tespiti amaçlanmıştır. Bu çalışmada ele alınmayan bazı mezar taşları da başka bir makale kapsamında değerlendirilmiştir (Biçici, 2012:1063-1105).

Ortakent mezar taşlarında tarihi bilinen bütün örnekler XVII. yüzyıl ikinci çeyreği (1639) ile XIX. yüzyıl son çeyreği (1887) arasındadır. İnceleme konumuz olan süslemeli mezar taşlarının bazıları Ortakent beldesinin çeşitli yerlerinden mezarlığa getirilmiş olan mezar taşlarıdır. Mezarlıkta yer alan mezar taşlarının bir kısmının da, nispeten iyi durumda olmadığı gözlenmiştir. İyi vaziyette olan otuzbeş mezar taşı, incelenerek, katalog çalışmamızda yer almıştır (Tablo I-VI). Ortakent'te bulunan, bezemelerle süslü mezar taşları üstündeki kitabelerden yola çıkılarak ve zaman içinde taşlardaki değişimi takip edebilmek amacıyla yapılan çalışmada katolog örnekleri kronolojik bir sistematikte dizilmiştir. Bitkisel süslemeli bazı taşlarda yer alan stilize edilmiş motif ve unsurlar için kullanılan tanımlar üslup birliği olması açısından benzer özelliğe sahip diğer taşlardaki süslemeler için de kullanılmıştır. Mezar taşlarının plastik özelliklerini ayrıntılı bir şekilde belirtmek için fotoğraflar üzerinden yapılan taslak çizimleri ile taşlar üzerindeki süslemelerin kompozisyon ve motif analizleri yapılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmalar 2008-2011 yılları arasında Gazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) birimince desteklenmiştir (BAP birimine ve kitabelerin okunmasında emeği geçen Kamil Gürkan ve Yüksel Çiçekdal'a teşekkür ederiz).

Ortakent mezar taşlarını incelemeye geçmeden önce mezar taşlarının gelişiminden kısaca söz etmek gerekir. Ortaçağ Döneminin Selçuklular zamanında genellikle sandukalı ve şahideli mezar taşları yapılmıştır. Eski gelenek ve inançların etkisiyle süslemeler ve motifler işlenmiş, yazı eskiye oranla daha fazla önem kazanmıştır. Anadolu'da Selçuklu dönemine ait en eski tarihli mezar taşlarına İznik'te rastlanmıştır (Haseki, 1984:8-9, res.8). Bu taşlarda kıvrık dallar ve kufi kitabe işlenmiştir. Beylikler döneminde daha çok Selçuklu döneminin etkileri devam eder. Erken Osmanlı döneminin mezar taşlarında özellikle Bursa etkisi göze çarpar. "İnce uzun sandukaların ve üzerleri, sivri ya da yuvarlak kemerlerin bulunduğu mezar taşları, Orta Anadolu mezar taşlarından oldukça yüksek ölçüdedir. Figüratif

bezemeler karşımıza çıkmaz" (Haseki, 1984:8). Erken Osmanlı döneminde özellikle İznik ve Bursa mezar taşlarında mukarnaslı mihrap, rumi ve hatayi motifleri yoğun olup, çok temiz işlenmiş olarak hatayi bezemeler göze çarpar (Haseki, 1984:8). Klasik Osmanlı devrinde mezar taşlarının ele alınış biçiminin ve süslemelerinin sade bir anlayışla yapıldığı göze çarpmaktadır. Lale devrinde ise, döneminin özelliği olan çeşitli laleler, güller ve farklı çiçek türleri mezar taşları üzerinde görülür. Batılılaşma dönemiyle birlikte Barok üslubun görüldüğü devrede mezar taşları son derece taşkın ve süslü bir anlatıma sahiptir. Baş taşlarında ölenin kimliğini yansıtan serpuş, sarık, kavuk, fes, sikke gibi başlık biçimleri göze çarpmaktadır (Önder, 1966:4; Laquer, 1997:138-159; Çal, 2000:206-225). Bu başlıklar sayesinde ölenin esnaf, sanatçı, âlim, memur, asker olduğu anlaşılabilir. Bayan mezar taşlarında başlık az olmakla birlikte vardır. Bazen de başlığın yerine daha çok kadının takılarını, oylarını simgeleyen bitkisel motiflerle kuşatılmış, taçlandırılmış mezar taşları yer almıştır (Biçici, 2004:29). XVIII. yüzyıldan itibaren başlayan Batılılaşma süreci, toplumsal yapıda olduğu gibi, mimariye ve dolayısıyla mezar taşlarına da yansımıştır. Mimaride kendini Barok, Rokoko ve Ampir üslup olarak gösteren bu etki, Batı kaynaklı çiçek ve yaprak motifleri şeklinde simetrik veya asimetrik olarak mezar taşlarına da yansımıştır (Haseki, 1984:10). Osmanlı dönemi mezar taşlarında kullanılan yazı çeşitlerinin; sülüs, nesih, talik ve XVIII. yüzyıldan itibaren de daha çok celi sülüs ile celi talik yazı çeşidinin kullanılmış olduğu anlaşılmaktadır (Derman, 1975:47).

Ortakent Mezar Taşları Kataloğu:

Mezar Taşı No: 1

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-1	5-6	1	H.1049 M.1639	Hasan Ağa	-	Silindirik Prizmal Gövdeli	Sağlam	Erkek	B.T.138-35-30 A.T.126-28-21

Kitabesi :-Merhum ve mağfur Hasan; -Ağa fi ser şehir-i rebu'l- evvel; -Yev emrun ruhu çün fâtiha; -Sene; -1049

Tanım ve Kompozisyon: Baş taşı ve ayak taşı alttan üste doğru dikey şekilde dilimli, çokgen bir görünüme sahiptir. Ayak taşı süslemesizdir. Taşın kitabesi, baş taşında silmelerin oluşturduğu kareye yakın çerçevelerin içerisinde, dört satır halinde, kabartma görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 2

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-2	7-8	2-3	H.1138 M.1725	Emine Kadın	Antinatüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	B.T.127-35-8 A.T.104-35-7

Kitabesi: -Merhume ve mağfure; -Emine kadın ruhuna; -El fâtiha; -Sene 1138

Tanım ve Kompozisyon: Bir lahde ait olan baştaşı ve ayak taşının alınlık kısmı üç parça şeklinde dilimlidir. Alttan üste doğru genişleyen baş ve ayak şahideleri dikdörtgene yakın gövde biçiminde ele alınmıştır. Lahdin yan kısımları yoktur.

Baş taşı: Alınlık kısmı iki yerden yatay bir çizgiyle kesilmiştir. Üst çizginin bulunduğu kısımda palmet ve rumi motifleri bir arada sıralanmaktadır. Bunlarında altındaki sırada üçgeni andıran mukarnaslı geometrik motif dizisi yer almaktadır. Gövdenin bulunduğu kısmın altında yarım yuvarlak bir kuşak bulunmaktadır. Kuşağın üst iki yan köşesinde palmet ve rumi motifleri işlenmiştir. Kuşağın altında ışın çubukları veya yarım rozet çiçeğini anımsatan ve merkezinde rozet çiçeği bulunan bir motif tasvir edilmiştir. Lahdin alt kısmı üst kısımdan yatay profillerle sınırlandırılmıştır. Lahdin alt bölümünde gülbezek şeklinde verilen motifin içerisinde bir yıldız çiçeği ve onun üstünde de rozet çiçeği göze çarpmaktadır. Bu motiflerin çevresinde bitkisel unsurlarla oluşturulmuş, daireye benzer motifler dizilmiştir. Işın çubuğu motifinin altında kitabe yer almaktadır. Kitabe eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu dikdörtgene yakın çerçevelerin içerisinde, dört satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek veya damla motifini hatırlatır şekilde bir pano içine işlenmiştir.

Ayak taşı: Alttan üste doğru giden, içi V şeklinde taralı bir servi ağacı tasvir edilmiştir. Servi ağacının iki yanının üst kısımlarında gülbezek içerisinde yıldız çiçeği motifi ile birlikte birer rozet çiçeği bulunmaktadır.

Mezar Taşı No: 3

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-3	9-10	4-5	H.1141 M.1728	Hafife Hatun	Anti Natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	B.T.131-44-8 A.T.115-33-7

Kitabesi: -Zaim İbrahim Ağa'nın;-Kerimesi merhume ve mağfure; -Hafife Hatun ruhuna; -El-fâtiha;-Sene 1141

Tanım ve Kompozisyon: Bir lahde ait olduğu muhtemel, baş taşı ve ayak taşının üst kısmı üç parça şeklinde dilimli yapılmıştır. Taşlar alttan üste doğru

gidildikçe genişleyen ve dikdörtgene yakın gövde biçiminde ele alınmıştır. Lahdin alt uzun yan kısımları yoktur.

Baş taşı: Alınlık kısmı yatay bir profille iki bölüme ayrılmıştır. Her iki bölümde de Batılılaşma dönemi süsleme özelliklerini taşıyan S kıvrımlı yaprak ve kıvrım dal motiflerinden oluşan bir kompozisyon görülmektedir. Bu süslemenin hemen alt kısmında üçgeni andıran mukarnaslı geometrik motif dizisi yer almaktadır. Gövdenin bulunduğu kısmın altında yarım yuvarlak kemer biçimli bir kuşak bulunmaktadır. Kuşağın üst iki yan köşesine rozet çiçekleri motifleri işlenmiştir. Kuşağın altında ışın çubukları veya yarım rozet çiçeğini anımsatan ve merkezinde rozet çiçeği bulunan bir motif tasvir edilmiştir. Işın çubuğu motifinin altında kitabe yer almaktadır. Kitabe eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu dikdörtgene yakın çerçevelerin içerisinde, dört satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Ayak taşı: Taşın alt yüzü çift sıra profille kesilmiştir. Alt yüzde, bir gülbezek motifi ve içerisinde yıldız çiçeği ve palmet motifleri bulunmaktadır.

Mezar Taşı No: 4

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık(cm.)
O-4	11-12	6	H.1155 M.1742	İshak	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Erkek	B.T.111-26-13 A.T.98-29-7

Kitabesi : -Merhum ve mağfur İbrahim; -Çelebi İbn-i el- Hac İshak;-Ruhuna rızâen lillah-i; -Teâlâ el-fâtiha; -Sene 1155

Tanım ve Kompozisyon: Baş taşı: Taşın üst kısmı kavuk şeklinde başlıklıdır. Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen mezar taşının gövdesi dikdörtgene yakın gövde formudur. Boyun kısmının altında kitabe dizileri sıralanmaktadır. Kitabeler dikdörtgene yakın çerçeveler içinde, eğimli bir şekilde beş satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine işlenmiştir.

Ayak taşı: Üst kısmı üç parçalı olan taşın gövdesi dikdörtgeni andırır şekilde ele alınmıştır. Ön yüzünün iki kenarına testere dişi motifi tasvir edilmiştir.

Mezar Taşı No: 5

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-5	13-14	7	H.1158 M.1745	Salih Çelebi	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Erkek	B.T.78-20-9 A.T.48-23-5

Kitabesi: -Merhum ve mağfur; -Ahmed Ağazâde; -Salih Çelebi ru; -huna fâtiha;-Sene 1158

Tanım ve Kompozisyon: Baş taşı: Taşın üst kısmı sarık şeklinde başlıklıdır. Altan üste doğru gidildikçe genişleyen mezar taşının gövdesi, dikdörtgene yakın gövde formudur. Boyunun alt kısmında kitabe dizileri sıralanmaktadır. Kitabeler dikdörtgene yakın çerçeveler içinde, eğimli bir şekilde beş satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine işlenmiştir.

Ayak taşı: Taşın üst kısmı sivri kemer biçimlidir. Şahidenin ön yüzünde, stilize edilmiş bir gülbezek motifinin içerisinde yıldız çiçeği tasvir edilmiştir.

Mezar Taşı No: 6

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-6	15	8	H.1174 M.1760	Mazlum Kadın	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	140-36-6

Kitabesi : -Ziyaretten murad olan duadır; -Bugün bana ise yarın sanadır; -Merhume Mazlum kadın ruhuna; -Fâtiha sene 1174

Tanım ve Kompozisyon: Altan üste doğru üçgeni andıran bir gövdeye sahip olan mezar taşının alınlığı çok dilimli veya parçalı bir görünüme sahiptir. Gövde üste doğru gidildikçe genişlemektedir. Taşın tepeliğinde karşılıklı yer alan, C kıvrımlı ve çeşitli şekillere giren akantus yaprakları tasvir edilmiştir. Tepelik kısmı ile gövde kısmını yatay bir profil ayırmaktadır. Bu profilin altında kitabe sıraları bulunmaktadır. Kitabeler eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu dikdörtgene yakın çerçeveler içerisinde, dört satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Mezar Taşı No: 7

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-7	16-17	9-10	H.1175 M.1761	Aişe kadın	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	B.T.94-27-6 A.T.64-30-5

Kitabesi: -Merhume ve mağfure; -Ali Hoca'nın ehli; -Aişe kadın; -Ruhuna fâtiha; -Sene 1175

Tanım ve Kompozisyon: Baş taşı: Taşın tepeliği dilimli bir formu andırır şekilde yapılmıştır. Altan üste doğru dikdörtgene yakın gövde biçimlidir. Üst kısma doğru genişleyen bir şekilde ele alınmıştır. Taşın üst tarafında bir gülbezek içerisinde iç içe geçmeli kıvrık dallar, rumiler ve yıldız çiçeği ile onun üzerinde de rozet çiçeği bulunmaktadır. Gülbezek motifinin altında silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içerisinde kitabesi yer almaktadır. Kitabe eğimli bir şekilde, dört satır halinde,

kabartma görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine işlenmiştir.

Ayak taşı: Mezar taşının üst kısmı sivri kemere yakın şekildedir. Taşın ön yüzünde servi olması muhtemel bir ağaç işlenmiştir. Ağacın gövdelerine karşılıklı olarak dallar betimlenmiştir. Dalların bazıları yukarı kısma doğru çıkarken, diğer dallar yanlara doğru kıvrılmaktadır.

Mezar Taşı No: 8

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-8	18-19	11	H.1182 M.1768	Hüseyin Çelebi	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Erkek	B.T.94-27-8 A.T.61-24-8

Kitabesi : -Ziyaretten murad duadır; -Bugün bana ise yarın sanadır; -Merhum ve mağfur; -Hüseyin Çelebi; -Ruhuna fâtiha; -Sene 1182

Tanım ve Kompozisyon: Baş taşı: Taşın üst kısmı sarık şeklinde başlıklıdır. Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen mezar taşının gövdesi dikdörtgene yakın gövde formudur. Boyun kısmının altında kitabe dizileri sıralanmaktadır. Kitabeler dikdörtgene yakın çerçeveler içinde, eğimli bir şekilde altı satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Ayak taşı: Dilimli bir görünüme sahip olan taşın ön yüzünde, alttan üste doğru çıkan, içi taralı, ucu sola doğru kıvrık bir servi ağacı işlenmiştir. Servinin üstünde C şeklinde karşılıklı akantuslar ve ortasında bir yumurta motifi bulunan kıvrımlı, stilize edilmiş akantus yaprakları göze çarpmaktadır.

Mezar Taşı No : 9

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-9	20	12	H.1186 M.1772	Ümmihan	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Kırık	Kadın	103-29-14

Kitabesi :-Okudular bir fatiha rahmeten lil-âlemin; -Durağı cennet ola fî makâmı emîn; -Merhume ve mağfure; -Ali Ağa kerimesi Ümmühan kadın; -Ruhuna el-fâtiha;-Sene 1186

Tanım ve Kompozisyon: Taşın üst kısmı başlığı andırır şekilde ovale yakın formu yapılmıştır. Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen mezar taşının gövdesi dikdörtgeni andırır biçimde ele alınmıştır. Başlığın altında yumurtaya benzer bir

motif işlenmiştir. Bu motifin altında kır çiçeği ve akantus dizisi, alttaki şeritlerde sırasıyla; gerdanlık ve rozet çiçekleri motifleri tasvir edilmiştir. Boyun kısmının altında kitabe dizileri sıralanmaktadır. Kitabeler dikdörtgene yakın çerçeveler içinde, eğimli bir şekilde altı satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Mezar Taşı No: 10

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-10	21	13	H.1193 M.1778	Fatıma Hanım	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	84-15-10

Kitabesi : -Nazeninim uçdu;-Utba-i cennete firakı; -Kaldı valideyn-i canına;- Muhammed Bey'in kerimesi; -Merhume Fatıma Hanım; -Ruhuna el-Fâtiha; -Sene 1193

Tanım ve Kompozisyon: Taşın üst kısmı başlıklı verilmiş olup, alttan üste doğru gidildikçe genişleyen, dikdörtgeni andırır gövde formuna sahiptir. Başlığın altında gül ve yaprak motifi işlenmiştir. Bu motifin altındaki şeritlerde gerdanlık motifleri tasvir edilmiştir. Boyun kısmının altında kitabe dizileri sıralanmaktadır. Kitabeler dikdörtgene yakın çerçeveler içinde, eğimli bir şekilde yedi satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Mezar Taşı No: 11

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-11	22-23	14-15	H.1203 M.1785	Aişe Kadın	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	B.T.90-30-7.5 A.T.67-22-4

Kitabesi: -Ah minel mevt; -Ya ilahi gelmişim dîvânına rahm et bana; -Lütfun ile meskenim kıl cenneti ya Rabbenâ; -Ser-teser yakdı vücudum çare olmadı bana; -Dilerim hûda dan ede ihsân ukbâda bana; -Müskebili müteveffa Ali Bey'in zevcesi Hâce; -Aişe kadının ruhuna fâtiha; - fi 15 Zilkâde sene 1203

Tanım ve Kompozisyon: Baş taşı: Taşın üst kısmı yuvarlak kemeri andırır şeklinde yapraklarla dilimlenmiştir. Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen mezar taşının gövdesi dikdörtgene yakın gövde formudur. Taşın üst kısmına ondört dilimli akantus yaprakları betimlenmiştir. Tepelik kısmının altında kitabe dizileri sıralanmaktadır. Kitabeler dikdörtgene yakın çerçeveler içinde, eğimli bir şekilde sekiz satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içinde işlenmiştir.

Ayak taşı: Sivri kemer biçiminde tepeliği olan taş, alttan üste doğru genişlemektedir. Taşın yüzeyinde alttan üste doğru çıkan, S kıvrımı yapan bir kıvrık dal üzerinde yapraklar, kallalar, lale ve boru çiçeği tasvir edilmiştir.

Mezar Taşı No: 12

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-12	24	16	H.1204 M.1789	Fatıma Hatun	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	98-40-13

Kitabesi: -Hûve'l-bâki; -Alaybeyi Ahmed Ağa'nın; -Ehli merhume ve mağfure Fatıma; -Hatun un ruhuna fâtiha; -Sene 1204

Tanım ve Kompozisyon: Mezar taşı alttan üste doğru gidildikçe genişleyen, dikdörtgene yakın gövde formlu yapılmıştır. Tepe kısımları sivri kemeri andırır biçimde parçalı şekilde ele alınmıştır. Şahidenin tepelik kısmının üstünde ve iki kenarında C kıvrımlı, stilize edilmiş Barok etkili akantus yaprakları göze çarpmaktadır. Akantusların iki yanında birer üzüm salkımı ve kır çiçekleri bulunmaktadır. Taşın tepeliği ile gövdesini yatay aralıklı iki şerit ayırmaktadır. Bu şeridin içerisinde akantus dizisi sıralanmaktadır. Şeritin altında yarım yuvarlak kemeri andıran bir profil işlenmiştir. Bu profilin iki yan köşesine dal üzerinde birer gül guncası yerleştirilmiştir. Profilin altında eğimli bir şekilde sıralanan taşın kitabesi yer almaktadır. Kitabeler silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde beş satır halinde kabartma görünümünde işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 13

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-13	25	17	H.1205 M.1790	Aişe Hatun	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Eksik	Kadın	66-20-12

Kitabesi : -Hûve'l-bâki; -Cânânâ kızım eyledi rihlet; -İde makamı hak ravza-i cennet;-Alaybeyzâde Muhammed Beyin; -Kerimesi Aişe Hanım; -Ruhuna fâtiha; -Sene 1205

Tanım ve Kompozisyon: Taşın üst kısmı başlığı andırır şekilde ovale yakın formudur. Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen mezar taşının gövdesi dikdörtgeni andırır biçimli ele alınmıştır. Başlığın altında stilize edilmiş akantus yaprak motifi işlenmiştir. Bu motifin altındaki şeritlerde gerdanlık motifleri tasvir edilmiştir. Boyun kısmının altında akantus yaprak dizisi ve onun altında da kitabe dizileri sıralanmaktadır. Kitabeler dikdörtgene yakın çerçeveler içinde, eğimli bir şekilde yedi

satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Taşın başlığının sol üst kısmı eksiktir.

Mezar Taşı No: 14

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-14	26	18	H.1209 M.1794	Habibe Hanım	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	108-30-8

Kitabesi : -Ah min'el-mevt; - El çeküb ederim bi'l-cümleden etdim bekâya rihleti; -Terk edüb gerüye mâl-ü mülkü devleti; -Kim gelüb kabrimi ziyaret eyleyen ihvanımız; -Okusunlar ruhum için kulhuvâllâh ayeti; -Hacı Mehmed Ağa'nın kerimesi; -Habibe Hanım ruhuna fâtiha; - fi 15 Nisan sene 1209

Tanım ve Kompozisyon: Taşın üst kısmı yapraklarla sivri kemeri andırır şekilde dilimli ele alınmıştır. Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen mezar taşının gövdesi dikdörtgene yakın gövde formlu yapılmıştır. Taşın üst kısmına ondört dilimli stilize edilmiş akantus yaprakları işlenmiştir. Alınlık kısmının altında kitabe dizileri sıralanmaktadır. Gövde ile tepeliği profilli bir kuşak ayırmaktadır. Kitabeler dikdörtgene yakın çerçeveler içinde, eğimli bir şekilde yedi satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 15

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-15	27	19	H.1213 M.1798	Fatıma Kadın	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Kırık	Erkek	134-21-12

Kitabesi : -Bir kulum geldi cihana; -Bir ah etdi yana yana; -Görüb cennet-i miranı; -Uçup gitdi çöpü ânâ; -Ahmed Esbahi'nin kerimesi; -Merhume Fatıma kadın; -Ruhuna fâtiha; -Sene 1213

Tanım ve Kompozisyon: Taşın üst kısmı yoktur. Mezarlık duvarına dayalı vaziyette durmaktadır. Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen mezar taşının gövdesi dikdörtgeni andırır biçimde gövde formudur. Başlığın altında akantus yaprak motifi betimlenmiştir. Bu motifin altındaki şeritlerde gerdanlık şeklinde takı motifleri tasvir edilmiştir. Boyun kısmının altında kitabe dizileri sıralanmaktadır. Kitabeler dikdörtgene yakın çerçeveler içinde, eğimli bir şekilde sekiz satır halinde kabartma

görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 16

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-16	28	20	H.1214 M.1799	Habibe Dudu	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	69-21-10

Kitabesi : -Hûve'l-bâki; -Emr-i hakk la tamam oldu vâdesi; -Kaldı hasret pederi hem validesi; -Süleyman Ağa'nın kerimesi merhume; -Habibe Dudu ruhuna; -Fâtiha sene 1214

Tanım ve Kompozisyon: Taşın üst kısmı başlıklı olup, ovale yakın biçimlidir. Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen mezar taşının gövdesi, dikdörtgeni andırır şekilde ele alınmıştır. Boyun kısmının üst tarafında yüzeyden taşkın bir yumurta motifi, alt tarafta da bir gerdanlık motifi yer almaktadır. Boyun kısmının altında kitabe dizileri göze çarpmaktadır. Kitabe eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçeveler içerisinde, altı satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 17

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-17	29	21	H.1220 M.1805	Raziye Dudu	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	116-26-13

Kitabesi : -Hûve'l-bâki; -Doymayıb gençliğine; -Çünkü oldu na-murad; -Rahmete müstağrik; -İdüb onu rabbü'l-ibad; -El- Hac Zaimzâde Ahmed; -Ağa'nın kerimesi merhume; -Raziye Dudu ruhuna fâtiha; -Sene 1220

Tanım ve Kompozisyon: Taşın üst kısmı başlığı andırır şekilde yapılmıştır. Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen mezar taşının gövdesi dikdörtgeni hatırlatır biçimde ele alınmıştır. Taşın boyun kısmını yatay bir şerit ayırmaktadır. Şeridin üst kısmında yaprak dizileri, şeridin altında kır çiçekleri ve yaprak dizileri sıralanmaktadır. Boyun kısmının altında yarım yuvarlak kemer biçiminde bir kuşak göze çarpmaktadır. Bu kuşağın üstünde akantus yaprakları, köşelerde birer gül tasvir edilmiştir. Kuşağın altında kitabe dizileri bulunmaktadır. Kitabeler dikdörtgene yakın

çerçeveler içinde, eğimli bir şekilde, dokuz satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 18

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-18	30-31	22-23	H.1228 M.1812	Hadice Hatun	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	B.T.145-39-9 A.T.96-39-8

Kitabesi : -Hûve'l-bâki; -Çün eccl eyledi olmaz ânâ aman; -Cürmünü afv eyle yâ rabb'ü-l mennan; -Mağfiret kıl olmasun hali yaman; -Mazhar-ı nûr-ı şefa'at kıl her zaman; -Hacı Zaimoğlu Ahmed Ağa'nın kerimesi; -Merhume Hadice Hatun ruhuna fâtiha; -Sene 1228

Tanım ve Kompozisyon: Baştaşı ve ayaktaşı alttan üste doğru gidildikçe genişleyen, dikdörtgene yakın gövde formlu olarak yapılmıştır. Tepe kısımları sivri kemeri andırır biçimde şekillidir.

Baş taşı: Şahidenin tepelik kısmının üstünde ve iki kenarında C ve S kıvrımlı, stilize edilmiş Barok etkili akantus yaprakları dikkat çekmektedir. Merkezde ise, çift kulplu, yüzü bitkisel işlemeli, kaideli bir meyve kâsesi içerisinde üç üzüm salkımı göze çarpmaktadır. Meyve kâsesinin iki yanında akantuslar, kallalar ve kır çiçekleri bulunmaktadır. Taşın tepeliği ile gövdesini yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin altında yarım yuvarlak kemeri andıran bir profil işlenmiştir. Bu profilin iki yan köşesine ikişer gül goncası yerleştirilmiştir. Profilin altında eğimli bir şekilde sıralanan taşın kitabesi yer almaktadır. Kitabeler silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde sekiz satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Son satır yürek biçimindeki bir panonun içerisine işlenmiştir.

Ayak taşı: Taşın ön yüzüne, alttan üste doğru giden, ucu sola doğru kıvrık, içi taralı bir servi ağacı betimlenmiştir. Servi ağacının sağ tarafından çıkan S kıvrımlı bir dal kıvrım yaparak servinin ucunun üstüne doğru çıkmaktadır. Kıvrık dalın üzerine dört üzüm salkımı ve kalla çiçekleri tasvir edilmiştir.

Mezar Taşı No: 19

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-19	32	24	H.1229 M.1813	Ali	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Erkek	60-20-14

Kitabesi : -Cennet mekân firdevs-i âşîyan; -Hacı Zaimzâde Mahmud; -Ağa'nın oğlu merhum; -Ali ruhuçün fâtiha; -Sene 1229

Tanım ve Kompozisyon: Sarık türü başlıklı olan mezar taşı, alttan üste gidildikçe genişleyen, dikdörtgene yakın gövde biçimine sahiptir. Taşın başlığının sağ üst köşesinden sol alt köşeye doğru sallanan bir gül ve yapraklar tasvir edilmiştir. Silmelerin oluşturduğu dikdörtgene yakın çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma görünümünde kitabesi verilmiştir. Son satır yürek biçimine benzer bir panonun içerisine işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 20

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-20	33	25	H.1229 M.1813	Aişe Hatun	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	126-43-11

Kitabesi : -Hûve'l-bâki; -Çün ecel geldi ânâ olmaz aman; -Cürmünü afv eyle yâ Rabbü'l- mennan; -Mağfiret kıl olmasın hali yaman;-Mazhar-ı nûr-u şefa'at kıl her zaman; -Hacı İsa Ağaoğlu İbrahim Ağâ;-nın kerimesi merhume Aişe Hatun ruhuna; - Fatiha sene 1229

Tanım ve Kompozisyon: Üst kısmı sivri kemer biçiminde olan mezar taşı, dikdörtgeni andırır bir gövdeye sahiptir. Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen formda ele alınmıştır. Taşın tepeliği ile gövde kısmını yatay bir profil sınırlamaktadır. Tepeliğin üst kısmında stilize edilmiş, Barok etkili, C kıvrımlı akantuslar karşılıklı olarak dizilmişlerdir. Profilin merkezinde bir vazodan içerisinden yükselen güller, goncalar, çan çiçekleri, yapraklar üste doğru çıkmakta ve yanlara doğru kıvrılmaktadır. Profilin altında akantuslar ve köşelerde birer gül göze çarpmaktadır. Akantus motifinin altında taşın kitabesi yer almaktadır. Kitabe eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçeveler içerisinde, sekiz satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 21

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-21	34	26	H.1229 M.1813	Mustafa	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Erkek	57-20-10

Kitabesi : -Gençliğine doymayan; -Muradına ermeyen; -Semerci oğlu Sami; - Mehmed'in oğlu Mustafa; -Ruhuna fâtiha; -Sene 1229

Tanım ve Kompozisyon: Sarık türü başlığa sahip olan mezar taşı, alttan üste gidildikçe genişleyen, dikdörtgene yakın gövde biçimli yapılmıştır. Taşın başlığının sağ üst köşesinden sol alt köşeye doğru sallanan bir gül ve yapraklar tasvir edilmiştir. Silmelerin oluşturduğu dikdörtgene yakın çerçevelerin içinde altı satır halinde

kabartma görünümünde kitabesi verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 22

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-22	35	27	H.1233 M.1817	Aişe Hanım	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	123-40-9

Kitabesi : -Hûve'l-hayyü'l el-bâki; -Açılış gülken soldum cihanda; -İzim kaldı şimdi gerü dünyada; -Alaybeyzâde Ahmed Ağa'nın; -Kerimesi merhume Aişe Hanımın; -Ruhuna fâtiha; -Sene 1233

Tanım ve Kompozisyon: Mezar taşı alttan üste doğru gidildikçe genişleyen, dikdörtgene yakın gövde formlu yapılmıştır. Üst kısımları sivri kemeri andırır biçimde ele alınmıştır. Taşın alınlık kısmının üstünde ve iki kenarında C kıvrımlı, stilize edilmiş Barok etkili akantus yaprakları göze çarpmaktadır. Akantus motifinin yanında, madalyon biçiminde işlemeli, kaideli bir meyve kâsesi içerisinde üç üzüm salkımı dikkat çekmektedir. Meyve kâsesinin iki yanında akantuslar, kallalar ve kır çiçekleri bulunmaktadır. Taşın tepeliği ile gövdesini yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin altında yarım yuvarlak kemeri andıran bir profil işlenmiştir. Bu profilin iki yan köşesine birer gül goncası yerleştirilmiştir. Profilin altında eğimli bir şekilde sıralanan taşın kitabesi yer almaktadır. Kitabeler silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde yedi satır halinde kabartma görünümünde işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 23

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-23	36	28	H.1242 M.1826	Havva Hatun	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	108-39-7

Kitabesi :-Hûve'l-bâki sene 1242; -Beni kıl mağfiret; -Yâ rabbi Yezdan; -Bi hakk-ı arş-ı âzâm nûr-u kur'ân; -İstanköylü Ahmed Ağa; -nın kerimesi Havva Hatun; -Ruhuçun fâtiha

Tanım ve Kompozisyon: Mezar taşı alttan üste doğru gidildikçe genişleyen, dikdörtgene yakın gövde formludur. Tepe kısımları sivri kemeri andırır biçimde ele alınmıştır. Taşın tepeliğinde, üste doğru çıkan, yanlara doğru kıvrılan akantus yaprak demeti betimlenmiştir. Tepelik ile gövde kısmını yarım yuvarlak kemer biçimli bir profil ayırmaktadır. Profilin altında eğimli bir şekilde sıralanan taşın kitabesi yer

almaktadır. Kitabeler silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde altı satır halinde kabartma görünümünde işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 24

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-24	37	29	H.1255 M.1839	Mature Hanım	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	97-32-9

Kitabesi : -Hûve'l-bâki; -Müskebi'den Bekir Ağa; -Kerimesi merhume -ve mağfur leha; -Mature Hanım; -Ruhuna fâtiha; -Sene 1255

Tanım ve Kompozisyon: Taş alttan üste doğru genişleyen, dikdörtgene yakın gövdeye sahiptir. Üst kısmı da sivri kemer formunda yapılmıştır. Taşın alınlığında, üst kısma doğru çıkan ve yanlara doğru kıvrılan palmiye yaprakları ele alınmıştır. Taşın üst bölümü ile gövde kısmını su yolu denilen profilli kısım sınırlandırmaktadır. Su yolunun altında taşın kitabesi yer almaktadır. Kitabe eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Son satır yürek biçimindeki panonun içerisine işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 25

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-25	38	30	H.1259 M.1843	Ümmi Han Hatun	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	115-33-11

Kitabesi : -Hûve'l-bâki; -Fenâdan bekâya eyledi rihlet; -İde kabrini hak ruhuna cennet; -El Hac İsmail -Ağa'nın; -Kerimesi merhume Ümmühan Hanım; -Ruhuna fâtiha; -Sene 1259

Tanım ve Kompozisyon: Sivri kemer biçimli alınlığı olan mezar taşının gövdesi, dikdörtgene yakın şekilde verilmiş olup, alttan üste doğru gidildikçe genişleyen bir hacime sahiptir. Taşın üst bölümünde yanlara ve üste doğru giden, kıvrılan akantus yaprakları göze çarpmaktadır. Tepelik ile gövde kısmını su yolu diye adlandırılan kıvrımlı bir profil ayırmaktadır. Bu profilin altında taşın kitabesi yer almaktadır. Kitabe eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu dikdörtgeni andırır çerçeveler içerisinde, kabartma görünümünde, yedi satır halinde verilmiştir.

O-28	41-42	33-34	H.1274 M.1857	Zeynep Kadın	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	B.T.74-25-4.5 A.T.85-27-4
------	-------	-------	------------------	-----------------	--------------------	-----------------------	--------	-------	------------------------------

Kitabesi : -Hûve'l-bâki; -Fenâdan bekâya eyledi rihlet; -İde kabri hak ravzasına cennet;-Zaimoğlu Mehmed; -Ağa'nın; -Zevcesi merhume Zeyneb; -Kadın ruhuçün fatiha; -Sene 1274

Tanım ve Kompozisyon: Baş taşı ve ayak taşının üst kısmı sivri kemer biçimli ele alınmış olup, dikdörtgene yakın gövde formuna sahiptir. Taşlar alttan üste doğru gidildikçe genişleyen bir hacime sahiptir.

Baş taşı: Taşın tepeliğinde üste, yanlara doğru giden ve kıvrılan stilize edilmiş, C ve S şeklinde Barok ve Rokoko etkili akantuslar göze çarpmaktadır. Kitabenin ilk satırı akantustan oluşan bir panonun içerisinde. Diğer satırlar eğimli bir şekilde, dikdörtgene yakın çerçeveler içinde, yedi satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Ayak taşı: Taşın ön yüzünde alttan üste doğru giden, tepesinde palmiye yaprakları olan bir hurma ağacı işlenmiştir. Hurma ağacının her yanında dörder hurma salkımı tasvir edilmiştir.

Mezar Taşı No: 29

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En- Kalınlık (cm.)
O-29	43-44	35-36	H.1277 M.1860	Hadice Hanım	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	B.T.77-27-5 A.T.80-28-4.5

Kitabesi: -Ah min'el-mevt; -Ziyaretten murad bir duadır; -Bugün bana ise yarın sanadır; -Zaimzâde Mustafa Ağa'nın; -Kerimesi merhume Hadice Hanım; -Ruhîçün Fâtîha;-Sene 1277

Tanım ve Kompozisyon: Baş taşı ve ayak taşının tepeliği sivri kemer biçimine yakın şekilde ele alınmıştır. Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen taşların gövdeleri dikdörtgene yakın formlu yapılmıştır.

Baş taşı: Üst kısımda palmiye yaprakları ile yanlara doğru kıvrılan stilize edilmiş akantus yaprakları tasvir edilmiştir. Tepe ile gövde kısmını yarım yuvarlak kemer biçimli bir kuşak ayırmaktadır. Bu kuşağın altında eğimli bir şekilde yer alan, silmelerin oluşturduğu dikdörtgene yakın çerçeveler içinde bulunan kitabeler işlenmiştir. Kitabeler yedi satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Ayak taşı: Taşın yüzeyinde yer alan kompozisyonda çift kulplu bir vazodan S şeklinde kıvrılarak çıkan bir dal üzerinde yapraklar ve rozet çiçekleri göze çarpmaktadır. Süsleme, taşın üst yüzünde kademeli şekilde yükselen bir profilin altında bulunmaktadır. Vazo motifi fazla belli değildir.

Mezar Taşı No: 30

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-30	45	37	H.1289M.1872	Habibe Hanım	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	71.5-23-6.5

Kitabesi : -Ah mine'l-mevt; -Müskebili Bekir Ağa oğlu; -Hacı İsmail Ağa'nın; - Kerimesi Habibe Hanım ruhuna; -Fâtiha fi 3 Receb sene 1289

Tanım ve Kompozisyon: Üst kısmı sivri kemer formu olan taş, dikdörtgene yakın gövde biçimine sahiptir. Mezar taşı alttan üste doğru gidildikçe genişlemektedir. Taşın tepeliğinde çelenk biçimine getirilen, stilize edilmiş iki akantus yaprağı üstte ve altta birleşmektedir. Kitabenin ilk ve son satırı C şeklinde panonun içerisinde, diğer satırlar silmelerle oluşturulmuş dikdörtgen çerçeveler içinde, eğimli bir şekilde, beş satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Mezar Taşı No: 31

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-31	46-47	38-39	H.1292 M.1875	Bekir Fahri Baba	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Erkek	B.T.116-33-7 A.T.108-31-6.5

Kitabesi : -Ya hû; -Ziyaretten murad bir duadır; -Bugün bana ise yarın sanadır; -Tarik Bektaşî'den Koca Bekir Ağaoglu; - Bekir Fahri Baba'nın; -Ruhuna el-fâtiha; - fi 29 Zilkade sene 1292

Tanım ve Kompozisyon: Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgene yakın gövde biçimli ele alınmıştır. Taşların gövdeleri alttan üste doğru genişleyen bir hacime sahiptir. Ayak taşının üst kısmı sivri kemer şeklindedir.

Baş taşı: Bektaşî başlığa sahip şahidenin boyun kısmının altında oniki köşeli yıldız motifli bir kolye bulunmaktadır. Kolyenin sağ kısmında, oval bir pano içerisinde, kitabenin ilk satırı başlamaktadır. Kitabeler eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde altı satır halinde kabartma görünümünde işlenmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine betimlenmiştir.

Ayak taşı: Taşın ön yüzünde alttan üste doğru çıkan bir hurma ağacı tasvir edilmiştir. Hurma ağacının dalları karşılıklı olarak yer almaktadır. İki hurma salkımlı dal tasvir edilmiştir.

Mezar Taşı No: 32

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık(cm.)
O-32	48	40	H.1298 M.1880	Aişe Kadın	Antinatüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	64-24-6

Kitabesi : -Ah mine'l-mevt; -Ziyaretten murad bir duadır; -Bugün bana ise yarın sanadır;-Hacı Eyüb Ağa'nın kerimesi; -Aişe kadın ruhuna Fâtiha; -Sene 1298

Tanım ve Kompozisyon: Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen mezar taşı, sivri kemere yakın üst kısma sahip olup, dikdörtgeni andırır gövde biçimli ele alınmıştır. Taşın tepeliğinde akantus yaprakları ve irice bir gül yer almaktadır. Akantus yapraklarının bir kısmı üste doğru çıkmakta, bir kısmı da yanlara doğru kıvrılmaktadır. Tepelik ile gövdeyi çift sıra su yolu denilen profil ayırmaktadır. Profilin altında taşın kitabesi bulunmaktadır. Kitabe eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu dikdörtgene benzer çerçevelerin içerisinde, beş satır halinde kabartma görünümünde göze çarpmaktadır.

Mezar Taşı No: 33

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-33	49	41	H.1300 M.1882	Habibe	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	48.5-23.5-5

Kitabesi:-Sene 1300; -İstanköylü Hasan; -Ağa kerimesi Habibe; -Ruhuna fâtiha

Tanım ve Kompozisyon: Sivri kemerli alınlığı olan taşın gövdesi dikdörtgene yakın formudur. Şahide alttan üste doğru gidildikçe genişleyen biçimde ele alınmıştır. Taşın tepeliği ile kitabenin bulunduğu gövde kısmını yarım yuvarlak kemer biçimli bir kuşak ayırmaktadır. Taşın üst kısmında yer alan vazodan çıkan palmiye yaprakları üste ve yanlara doğru kıvrılarak gitmektedir. Kuşağın altında bulunan kitabeler eğimli bir şekilde, dört satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Mezar Taşı No: 34

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-34	50	42	H.1302 M.1885	Aişe Hanım	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	77-25-8

Kitabesi : -Ah mine'l-mevt; -Ah ile zar kılarak tazeliğime doymadım; -Çün eccl peymânesi dolmuş muradım almadım; -Hasreten fâni cihanda tûl-i ömür sürmedim; - Firkaten takdir böyle imiş tâ ezelden bilmedim; -İstanköylü Hasan Ağa kerimesi Aişe; -Hanım ruhuna Fâtiha; - Fi 15 Şaban sene 1302

Tanım ve Kompozisyon: Alttan üste doğru dikdörtgene yakın gövdeli yapılmıştır. Mezar taşının üst kısmını sivri kemeri andırır şekilde verilen bitkisel unsurlar oluşturmuştur. Taşın üst kısmında bir gül, etrafında akantuslar, gülün altında bir lale ve lalenin iki yanında C ve S kıvrımlı, stilize edilmiş Barok ve Rokoko etkili akantuslar karşılıklı şekilde dizilmişlerdir. Alınlık ile gövde kısmını bir profil ayırmaktadır. Bu profilin altında kitabe satırları yer almaktadır. Kitabeler eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu dikdörtgene yakın çerçeveler içinde yedi satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine işlenmiştir.

Mezar Taşı No: 35

Mezar Taşı No	Fotoğraf No	Çizim No	Tarih	Kime Ait Olduğu	Üslup	Biçimi	Bugünkü Durumu	Türü	Ölçü Boy-En-Kalınlık (cm.)
O-35	51-52	43-44	H.1305 M.1887	Esmâ Kadın	Anti natüralist	Dikdörtgen Gövdeli	Sağlam	Kadın	B.T.95.5-32-8 A.T.85-28-6

Kitabesi :-Ah min'el-mevt sene 1305; -Müskebili Muhammed Halil; -Ağa'nın kerimesi; -Esmâ kadın ruhuna; -Fâtiha

Tanım ve Kompozisyon: Baş taşı ve ayak taşının tepeliği sivri kemer biçimine yakın şekilde ele alınmıştır. Taş alttan üste doğru gidildikçe genişleyen, dikdörtgene yakın gövde formludur. Kompozisyonda bitkisel süsleme konu edilmiştir.

Baş taşı: Tepeliğinde üste doğru çıkan, yanlara doğru kıvrılan stilize edilmiş akantuslar işlenmiştir. Tepelik ile gövdeyi yarım yuvarlak bir kuşak ayırmaktadır. Bu kuşağın altında, çerçeveler içinde eğimli bir şekilde verilmiş olan kitabesi bulunmaktadır. Kitabe beş satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Kitabenin son satırı yürek şeklinde bir pano içine işlenmiştir.

Ayak taşı: Alttan üste doğru çıkan ve ucu üste sağa doğru kıvrılan bir servi ağacı tasvir edilmiştir. Servi ağacının gövdesinin iki yerinde dal çıkıntısı göze çarpmaktadır.

Değerlendirme ve Karşılaştırma:

Muğla ilinin Bodrum ilçesinin Ortakent Mezarlığı'nda bulunan toplam otuzbeş süslemeli (bitkisel, geometrik ve nesneli) mezar taşı incelenmiştir. Ortakent mezar taşlarında bütün örnekler yapım ve süsleme tekniklerinden oyma ve kazıma tekniğiyle yapılmıştır. Baş ve ayak taşlarının da dâhil olduğu ve daha çok ayak taşlarında ortaya çıkan altı örneğin süslemesi kazıma tekniğiyle yapılmıştır (O-2,O-

3,O-7,O-8,O-31,O-35). Yüzeyi oyularak yapılan kitabeli ve süslemeli mezar taşları kabartma görünümünde verilmiştir. Mezar taşlarında incelediğimiz örnekler XVII. yüzyıl başı ile XIX. yüzyıl son çeyreği arasındadır. Otuzbeş örnekten bir tanesi XVII. yüzyıl, onbeş tanesi XVIII. yüzyıl, ondokuz tanesi XIX.yüzyıl içinde yapılmıştır. Ortakent mezarlığında yer alan mezar taşlarının hepsi kitabelidir. Onbir taşın kitabelerdeki yazı şeritlerinin dizilişi diagonal eksendedir (O-14,O-23,O-27,O-28,O-29,O-30,O-31,O-32,O-33,O-34,O-35). Geri kalan yirmidört mezar taşında ise, kitabelerin verilişi yatay eksendedir. Otuz mezar taşı sağlam olup, onüç tanesinin ayaktaşı da vardır. Beş mezar taşı hasar görmüş vaziyettedir (O-2,O-9,O-13,O-15,O-22). Yedi tane mezar taşı erkeklere, yirmidokuz tane mezar taşı da kadınlara ait olduğu anlaşılan örneklerdir. Ortakent mezar taşlarının büyükten küçüğe doğru yükseklikleri 145 cm. ile 48 cm., genişlikleri 44 cm. ile 15 cm., kalınlıkları ise 30 ile 4 cm. arasında değişmektedir. XVII (1639) ile XIX. yüzyıl (1887) tarihleri arasındaki mezar taşı ölçülerinde yüzyıllara göre bir farklılık göze çarpmamaktadır. Küçük ve büyük boyutlu mezar taşı ölçüleri genellikle birbirlerine yakın ölçülerde ele alınmıştır. Ortakent'te yer alan örnekler arasında taş malzeme ile yapılan mezar taşı örneği bulunmamaktadır. Araştırılan otuzbeş örneğin hepsinde mermer malzeme kullanılmıştır. Ortakent mezar taşları içerisinde ikisi lahitin kısa kenarlarına (baş veya ayak taşlarına) ait olan mezar taşı parçaları olmak üzere (O-2,O-3) geri kalan bütün örnekler şahidelidir. Mezarlıklarda karşımıza çıkan mezar taşlarından prizmal gövdeli biri hariç (O-1) hepsi dikdörtgene yakın gövdelidir. Dikdörtgen gövdeli mezar taşları kendi arasında alınlık biçimine göre ayrılmaktadır. Baş ve ayak taşı da dâhil olmak üzere üçgen alınlıklı mezar taşı üç (O-18,O-20,O-22), dikdörtgen gövdeli başlıklı mezar taşı onbir, sivri kemere yakın biçiminde alınlıklı mezar baştaşı ve ayak taşı onaltı (O-5,O-7,O-11,O-14,O-18,O-23,O-24,O-25,O-27,O-28, O-29, O-30, O-31, O-32, O-33, O-35), alınlık kısmı dilimli veya üç-beş parça çıkıntılı olup, dilimli formlu diye adlandırılan mezar taşı yedi (O-2,O-3,O-4,O-16,O-7,O-8,O-12), yuvarlak kemer biçimine yakın beş (O-11,O-26,O-28,O-29,O-35), hotoz veya gelin başı gibi süslü alınlıklı bir örnek (O-34) mezarlıkta karşımıza çıkmaktadır. Mezar taşlarında rastlanılan örnekler bitkisel, geometrik, nesneli ve yazı bezemelidir. Bezeme çeşitlerinin hepsinin bir arada kullanıldığı karışık örnekler olduğu gibi tek konulu örneklerde vardır. Ortakent mezar taşlarında yoğun bir şekilde Batılılaşma döneminin Barok ve Rokoko üslubunun etkisiyle yapılmış stilize edilmiş durumda olan bezemeler göze çarpmaktadır. Bu bezemelerden özellikle bitkisel konulu olanlar dönemin üslubuna uygun biçimde antinatüralist yani tabiatta olduğu gibi değilde, sembolize edilerek ele alınmışlardır. Ayrıca, Ege Bölgesinde yoğun olarak mimari bezemeli mezar taşları karşımıza çıkmasına rağmen bu beldenin insanları bu tür mimari bezemeleri taşların üzerinde kullanılmasını tercih etmemişlerdir.

Bitkisel Bezemeler: Ortakent mezar taşlarında yer alan bitkisel bezemeler akantus, boru çiçeği, çan çiçeği, gül, gülbezek, hurma, kalla, kır çiçeği, kıvrık dal, lale, palmet, palmiye, rozet, rumi, servi, üzüm, yaprak ve yıldız çiçeği motifleridir. Bunlar,

taşların alınlığında, kitabeyi çeviren kuşağın üstünde yer alan köşeliklerde, tek veya karışık olarak bulunmaktadır.

Akantus: Osmanlı Döneminde akantus motifi batılılaşmayla birlikte gerek mimari plastikte, gerek duvar resimlerinde ve gerekse mezar taşlarında, Barok ve Rokoko döneminin antinatüralist yani stilize edilmiş, tabiatta sahip olduğu formu kaybetmiş ve türlü biçimlere girmiş vaziyette ortaya çıkmaktadır. Ortakent'te stilize edilmiş akantus yaprakları mezar taşlarını bir kemer gibi alınlığı çeviren bir kuşak şeklinde, kitabenin üstünde, üçgen alınlıkta, gövdenin köşeliklerinde, taşın tepeliğinde C ve S kıvrımları oluşturacak biçimde, taşın alınlığını bir hotoz ve gelin başı gibi kaplayacak biçimde alttan üste doğru yayılması şeklinde yer almaktadır. Ortakent mezar taşlarında kataloga dahil edilen örneklerin çoğunda akantus yaprağı süsleme ögesi göze çarpmaktadır. Baş ve ayak mezar taşlarında yer alan akantus yirmiiki mezar taşında ele alınmıştır (O-6,O-8,O-9,O-11,O-12,O-13,O-14,O-15,O-17,O-18,O-20,O-22,O-23,O-25,O-26,O-27, O-28, O-29, O-30, O-32, O-34, O-35). Bazı mezar taşlarında akantusun aynı anda alınlıkta, başlık şeklinde veya köşelerde yer aldığı gözlenmiştir. Akantusların oluşturduğu benzer bezemeler Alanya'da (Yardım, 2002 :187, 207, 208, 225, 228, 249, 258, 270, 282,283, 284, 286, 288, 295, 345, 346,348), Göynük'te (Barışta, 2002a: 126-135 ; Çal, 2007 :310), Balıkesir Şeyh Lütfullah Cami Haziresinde (Ülker, 1991 :457-476), Gördes mezar taşlarında (Biçici, 2004 :768-769 ; Biçici, 2005 :2,3,7,14), İstanbul Eyüpsultan'da (Çoruhlu, 1998 :107-109,12-13 ;Torun, 2010 :154,157), Yenikapı'da (Tibet ve diğerleri, 1996 :235,243,259) ve Üsküdar'da (Kucur, 2007 :361-362,366-368), İzmir Birgi (Önkol, 1993 :136-137) ve Tire'de (Biçici, 2009a :131 ; Biçici, 2009b :491-495 ; Ülker, 1994 :102,res.6,19), Kastamonu'da (Çal, 2008 :34-35), Balkanlardan Niğbolu ve Rusçuk'ta (Kiel, 1996 :325), Kocaeli Ereğli Beldesi'nde (Galitekin, 2001 :55,57,61), Konya'da (Kara ve Danışık, 2005 :174-177), Manisa'da (Biçici, 2008 :67-70), Safranbolu Yörük Köyü'nde (Biçici, 2008 :313), Yozgat'da (Acun, 2005 :375,380,383,385,427,458) görülmektedir . Akantus, Soma ve Yozgat'da bulunan mimari yapıların kalem işi süslemelerinde de (Arık, 1973 ; Arık, 1988 ; Özer, 1993 ; Renda, 1977) karşımıza çıkmaktadır.

Boru çiçeği:Bir örnekte (O-11) yer almaktadır. Ayak taşında yapraklar ve lale motifi ile birlikte işlenmiştir. Gördes'te (Biçici, 2004:770), Soma Darkale Mezarlığında ele alınmıştır (Biçici, 2004:770. Ayrıca, Tire'de boru çiçeğiyle bezenmiş örnek göze çarpmaktadır (Biçici, 2009a:131).

Çan çiçeği:Daha çok dağlık yerlerde yetişen bir bitkidir. Çiçeklerin taç kısmı çan şeklini andırır. İlkbahar ve yaz aylarında küçük beyaz veya açık mavi renklerde de çiçek açan ve daha çok süs bitkisi olarak yetiştirilir (Tırman, 1987:60). Gördes'te (Biçici, 2004:770-771), İstanbul Eyüpsultan Hz.Halid Türbesi Haziresinde yer alan mezar taşında çan çiçeği motifi diğer bitkisel unsurlarla birlikte betimlenmiştir (Çetintaş, 2000:376). Ortakent'te iki örnekte görülmektedir (O-20,O-26).

Gül: Osmanlı sanatının neredeyse her alanında kullanılan gül çeşmelerde yoğun olarak ortaya çıkmaktadır. İstanbul çeşmelerinde (Barışta, 1991:19-23; Barışta,

1991:47; Barışta, 1993: 42-44), Soma ve Yozgat'da kalem işi süslemelerde (Arık, 1973), Alanya'da (Yardım, 2002:187-189,203,220,224,225,249,258,276,282, 283,284, 286,288,345,346,348), Birgi'de (Önkol, 1993:137), Eyüp'te (Barışta, 1997:179; Barışta, 2000:269; Biçici, 2000:493; Çetintaş, 2000:376; Çoruhlu, 1997:45,47-48; Çoruhlu, 1998:109-110,112,115; Doğanay, 1998:260-267; Laquer, 1984:265; Torun, 2010:153,154,157), Göynük'te (Barışta, 2002a:126,128; Barışta, 2002b:119; Çal, 2007:308), Balıkesir'de (Ülker, 1991:457-476), Gördes'te (Biçici, 2004:771-772; Biçici, 2005:6), Kastamonu'da (Çal, 2008:30-32), Kocaeli Ereğli'de (Galitekin, 2001:57), Konya'da (Kara ve Danışık, 2005:174-177), Manisa'da (Biçici, 2008a:67-69), Safranbolu Yörük Köyü'nde (Biçici, 2008b:313), Tire'de (Biçici, 2009a:131; Biçici, 2009b:492,495; Ülker, 1994:99, res.6,19), Üsküdar'da (Kucur, 2007:362,375), Yenikapı'da (Tibet ve diğerleri, 1996:235,259), Balkanlardan Niğbolu ve Rusçuk'ta (Kiel, 1996:325) gülün yer aldığı mezar taşı bezemeleri ilgi çekmektedir. On örnekte gül (O-10,O-12,O-17,O-18,O-19,O-20,O-21,O-22,O-32,O-34) ele alınmıştır. Gül motifi taşın başlığında, ayak taşında, vazoda, kasede, tepelikte akantusla birlikte, mimari kompozisyonlarda işlenmiştir.

Gülbezek : Madalyonu veya çemberi andırır şekilde ele alınan gülbezek motifi Ortakent'te dört örnekte görülmektedir (O-2,O-3,O-5,O-7). Şahidelerin alt kısmında, ayak taşlarında diğer motiflerle birlikte işlenmiştir. Benzer örnekler Eyüp hazirelerinde karşımıza çıkmaktadır (Barışta, 2000 :264,265,270, 271,273; Çoruhlu, 1997 :43-59 ; Çoruhlu, 1998 :113,116 ; Doğanay, 1998 :260,267).

Hurma : Hurma ağacı, hayat ağacını işaret etmesinin yanında bazen de kabirde yatan kişinin hacı olduğuna işaret eder. Bol meyveleriyle canlılığı ve bereketi temsil eder. Mezarlıkta iki şahide de karşımıza çıkmaktadır (O-28,O-31). Hurma motifinin görüldüğü mezar taşı örnekleri Eyüp'te (Barışta, 1997 :177 ; Barışta, 2000 :260-261 ; Çetintaş, 2000 :376 ; Çoruhlu, 1998 :110-111,117 ; Laquer, 1984 :267), Göynük'te (Barışta, 2002a :134 ; Barışta, 2002b :119,121 ; Çal, 2007 :308-309), Kastamonu'da (Çal, 2008 :33) ve Safranbolu Yörük Köyünde (Biçici, 2008b :313) birbirinden güzel örnekler sunmaktadır.

Kalla : Kalla iki örnekte (O-11, O-18), mezar taşında başka çiçeklerle birlikte ele alınmıştır. Alanya'da (Yardım, 2002 :253,294,393), Gördes'te (Biçici, 2004:773), İzmir'de (Ülker, 1985: 12-13, res.13-14 ; Ülker, 1987:18, 21, res.20, 26), İzmir Tire'de (Biçici, 2009b :489,495), Soma, Kırkağaç ve Menemen'de bulunan örnekler içerisinde çiçek ve yapraklarla birlikte kalla çiçekleri yer almakta ve kallalar dalların üzerinden iki yöne doğru kıvrılmaktadır (Biçici, 2004:773).

Kır çiçeği : Beş örnekte bulunmaktadır (O-9, O-12, O-13, O-17, O-18). Stilize edilmiş ve yöresel olduğu düşünülen bu çiçekler baş taşlarının üçgen alınlığında, kitabenin üstündeki köşeliklerde veya ayak taşında, mimari bezemeler içinde, servi ve diğer bitkisel unsurlarla birlikte tasvir edilmiştir.

Kıvrık dal : Üç örnekte göze çarpmaktadır (O-7, O-18, O-29). Baş taşlarının alınlığında başka çiçeklerle, ayak taşlarında, başlıklı olan örneklerde servi motifiyle birlikte kompozisyona katılmıştır. Amasya'da (Aydoğdu, 1997:243). Ahlat'ta

(Karamağaralı, 1992 :49-50,57), Alanya'da (Yardım, 2002 :240), Denizli'de (Pektaş, 2005 :352-353), Diyarbakır'da (Top, 2005 :409,413,415), Eyüp'te (Barışta, 2000 :259 ; Çoruhlu, 1998 :105-106,111,115 ; Torun, 2010 :147), Gördes'te (Biçici, 2004:774-775), Göynük'te (Barışta, 2002a :126 ; Barışta, 2002b :119), Kocaeli Ereğli'de (Galitekin, 2001 :40), Manisa'da (Biçici, 2008a :67,69), Safranbolu Yörük Köyünde (Biçici, 2008b :313), Siirt'te (Tüfekçioğlu, 2005 :427,429,430), Tire'de (Biçici, 2009a :131), Yozgat'da (Acun, 2005 :524-525) Ortakent örneklerine benzer kıvrık dal motifleri göze çarpmaktadır. İstanbul Hekimoğlu Ali Paşa Camisinin taşan mimberinde kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bir bordürün mimberin yüzeyini kuşattığı görülmektedir (Barışta, 2003:138).

Lale : Mezar taşlarında rağbet edilen bir motif olan lale, Ortakent'te iki örnekte işlenmiştir (O-11,O-34). Baş taşının üçgen alınlığında, ayak taşında yer alan lale, bitkisel ağırlıklı kompozisyonda stilize edilerekveya doğadaki gibi verilmeye çalışılmıştır. Lale motifi Edirne'de (Özer, 1995:52, res.2), Balıkesir'de (Ülker, 1991 :476), Diyarbakır'da (Top, 2005 :409,411-415), Eyüp'te (Barışta, 2000 :259,272 ; Biçici, 2000 :493 ; Çoruhlu, 1997 :45 ; Doğanay, 1998 :260-267 ;Torun, 2010 :147), Göynük'te (Çal, 2007 :309), Gördes'te (Biçici, 2004:775 ; Biçici, 2005 :2-3,6-7), Kastamonu'da (Çal, 2008 :35-36), Kocaeli Ereğli'de (Galitekin, 2001 :34), Safranbolu Yörük Köyü'nde (Biçici, 2008b :313), Tire'de (Biçici, 2009a :131 ; Biçici, 2009b :491-492,495), Balkanlardan Niğbolu ve Rusçuk'ta(Kiel, 1996 :321) karşımıza çıkmaktadır.

Palmet: Palmet iki örnekte ele alınmıştır (O-2, O-3). Şahidenin tepeliğinde rumilerle veya bitkisel unsurlarla birlikte tasvir edilmiştir. İstanbul çeşmelerinde (Barışta, 1993:35 ; Barışta, 1992:17 ; Barışta, 1992:28, 36 ; Barışta, 1992:47) palmet motifine rastlanılmaktadır. Ahlat'ta (1992 :49-50,57), Denizli'de (Pektaş, 2005 :352), Diyarbakır'da (Top, 2005 :412-414), Eyüp'te (Barışta, 2000 :266,268,273,275), Çoruhlu, 1997 :49-50 ; Çoruhlu, 1998 :106), Tire'de(Ülker, 1986: 16, res.12 ; Biçici, 2009a :131 ; Biçici, 2009b :489-490,495-496), İzmir Ali Ağa Camisi Haziresinde (Ülker, 1989:22-23, res.5) , Gördes'te (Biçici, 2004:777), Göynük'te (Barışta, 2002a :126 ; Barışta, 2002b :119), İzmir Hacı Mahmud Camisi Haziresinde (Ülker, 1988:16, res.4), Konya'da (Kara ve Danışık, 2005 :109), Siirt'te (Tüfekçioğlu, 2005 :430) karşımıza çıkan palmet motifi, genellikle rumiyle birlikte taşın yüzeyinde yer almıştır.

Palmiye : Dört örnekte işlenmiştir (O-24,O-28,O-29,O-33). Şahidelerin üçgen alınlıklarında çeşitli bitkisel kompozisyonlarla beraber ele alınmıştır. Manisa'da(Tunçel, 1989:25-29 ; Biçici, 2004:777), Alanya'da (Yardım, 2002 :231), Eyüp'te (Torun, 2010 :152), Kocaeli Ereğli'de (Galitekin, 2001 :37), Gördes'te(Biçici, 2004:777), Tire'de (Biçici, 2009a :132), Üsküdar'da (Kucur, 2007 :352), Yozgat'ta (Acun, 2005 :501) Ortakent mezar taşlarını hatırlatan palmiye şeklinde bezemeler vardır.

Rozet Çiçeği: Beş örnekte yer almaktadır (O-2, O-3, O-7, O-9, O-29). Şahidenin alınlığında ve ayak taşında stilize edilerek, başka motiflerle birlikte işlenmiştir. Eyüp'te (Barışta, 2000 :259 ; Çoruhlu, 1997 :45), Gördes'te (Biçici, 2004:778), İzmir'de (Ülker, 1985:12,13 ; Biçici, 2009a :132). Kocaeli Ereğli'de (Galitekin, 2001 :61), Konya'da

(Kara ve Danişık, 2005 :175), Manisa'da (Biçici, 2008a :70), Safranbolu Yörük Köyü'nde (Biçici, 2008b: 313), Tire'de (Biçici, 2009b :489-491, 493,495-496) benzer örneklerde bulunmaktadır.

Rumi: Şahideli üç örnekte gülbezek motifiyle rumi motifi birlikte bulunmaktadır (O-2, O-3, O-7). Mezar taşının üçgen alınlığında palmetle birlikte yer alarak taşın yüzeyinde karmaşık, gözü oyalayıcı bir kompozisyon oluşturmuştur. Ahlat'ta (Karamağaralı, 1992 :53,56,64-66,80), Diyarbakır'da (Top, 2005 :410,413,415), Eyüp'te (Barışta, 2000 :266,268,273,275 ; Çetintaş, 2000 :377 ; Çoruhlu, 1997 :50,52 ; Çoruhlu, 1998 :105-106), Göynük'te (Barışta, 2002a :126 ; Çal, 2007 :309), Gördes'te (Biçici, 2004:778), Konya'da (Kara ve Danişık, 2005 :162-163), Tire'de (Biçici, 2009a :132 ; Biçici, 2009b :489-490,495-496), Bursa'da mezar taşlarında rumili örnekler bulunmaktadır. (Karaçağ, 1994:172).

Servi :Türkiye'nin dört bir yanındaki mezarlıklar bir yandan servi ağaçlarıyla yeşillendirilirken, bir yandan da mezar taşlarının üzerinde farklı şekillerde servi motiflerinin betimlenmiş olduğu dikkati çekmektedir (Çulpan, 1961 :122). Mezar taşlarında görülen servi motiflerinin büyük kısmının ucu sağa ya da sola kıvrılmış olarak, çok azı da dikey şekilde ele alınmıştır. Serviler şekil itibarıyla düz ve sade olabildikleri gibi, başka bitkisel motiflerle, nesnelerle beraber mezarlıklarda tasvir edilmiştir (Çulpan, 1961 :145-158). Ortakent mezar taşlarında servi motifi, baş ve ayak taşı olmak üzere toplam beş örnekte karşımıza çıkmaktadır (O-2, O-7, O-8, O-18, O-35). Baş kıvrık servi motifleri sadece Müslüman mezar taşlarında görülmemektedir. Edirne Musevi Mezarlığındaki taşlar üzerinde (Oğuz, 1983:29) de serviler göze çarpmaktadır. Denizli'de (Pektaş, 2005 :353), Eyüp'te (Barışta, 2000 :259 ; Çetintaş, 2000 :376 ; Çoruhlu, 1998 :105,109,112), Gördes'te (Biçici, 2004:778-780 ; Biçici, 2005 :2-3,7,12-14), Kastamonu'da (Çal, 2008 :36-37), Kayseri'de (Sağır, 2005 :364), Konya'da (Kara ve Danişık, 2005 :110-111,158-159), Manisa'da (Biçici, 2008a :67-70), Safranbolu Yörük Köyü'nde (Biçici, 2008b :313), Tire'de (Biçici, 2009a :132 ; Biçici, 2009b :491,493,495 ; Ülker, 1994 :99,108,res.22), Yozgat'ta (Acun, 2005 :370-73,375, 378,381,383,386,463,538) da ucu sağa ve sola kıvrık serviler karşımıza çıkmaktadır.Servi ağaçlarının iki yanlarından çıkan çıkıntıların ay, doğurganlık ve bolluk simgesi olan boynuz olarak yorumlandığını Burhan Oğuz ifade etmektedir (Oğuz, 1983:31). Amasya mezar taşları içerisinde altı örnekte servi motifi dikkat çrkmektedir. Servilerin uçları düz, içleri yarım yuvarlak, eğik ve dik çizgilerle taranmıştır (Aydoğdu, 1997:244). Serviler çeşmelerde de çok yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır. İstanbul Çeşmelerinde (Barışta, 1993:32 ; Barışta, 1992:12 ; Barışta, 1992:65 ; Barışta, 1992: 74, 76 ; Barışta, 1991:12-13 ; Barışta, 1991:37) uçları karşılıklı olarak birbirine bakan, içleri taralı servi ağaçları ele alınmıştır.

Üzüm: Cennet meyvelerinden biri olduğu söylenen üzüm, Antik çağlarda, mitolojide şarap tanrısı Dionyssos'un simgeleyen bir motif olmuştur. Bereket, bolluk ve sonsuzluğu, hayatı simgeleyen üzüm, Eyüp'te (Barışta, 2000:259; Biçici, 2000:492; Çoruhlu, 1998:105,108,110-117; Doğanay, 1998:264), Balıkesir'de (Ülker, 1999:232, 236; Tüfekçioğlu, 2002:769) yer alan bazı şahidelerde betimlenmiştir. Gördes'teki mezar

taşlarında rağbet edilmeyen bir motiftir. Taşların üçgen alınlığında çiçekler ve meyvelerle bir arada tasvir edilen üzüm motifi, Kastamonu'da (Çal, 2008:37-38), Manisa'da (Biçici, 2008a:67,69), Tire'de (Biçici, 2009b:489,494) ve Yozgat'ta (Acun, 2005: 458,501) da karşımıza çıkmaktadır. Ortakent mezar taşları içerisinde üç örnekte bitkisel unsurlarla birlikte işlenmiştir (O-12,O-18,O-22).

Yaprak: Dört örnekte ortaya çıkmaktadır (O-10, O-19, O-20, O-29). Şahidelerin alınlığında, ayak taşlarında, kitabeyi U şeklinde çeviren kuşak içinde stilize edilmiş veya naturalist bir havada verilmiş olduğu göze çarpmaktadır.

Yıldız Çiçeği: Mezar taşları içerisinde dört örnekte bulunmaktadır (O-2, O-3, O-5, O-7). Mezar taşlarının tepeliğinde ve ayaktaşında yer alan motif stilize edilmiş olarak verilmiştir. Eyüp'te (Çoruhlu, 1997 :45 ; Torun, 2010 :154,157), Gördes'te (Biçici, 2004:781), Safranbolu Yörük Köyünde (Biçici, 2008b :313), Tire'de (Ülker, 1994 :108, res.22), Kuzeybatı Anadolu Bölgesinin çeşitli yerleşim yerlerinde yer alan mezarlıklarda ve hazirelerdeki mimari bezemeli mezar taşlarında rastlanılmaktadır (Tunçel, 1989:15, 17, 21, 23, 25, 27, 29, 33, 35, 37, 41, 42, 57, 59, 70, 76, 80, 84, 88, 90, 100, 125, 173, 179, 200, 208, 212 ; Biçici, 2009 :132)..

Geometrik Bezemeler : Mezar taşlarından yirmiyedi tanesinde geometrik bezeme görülmektedir. Bezemenin çoğunu yüreği andıran, kitabenin son satırında yer alan şekiller oluşturmaktadır. Işın çubuğu, mukarnas dizileri, su yolu, testere dişi, yumurta veya yumurtaya yakın biçimli motif dizisi ve yürek motifleri mezar taşlarında göze çarpmaktadır. Mezar taşlarının hepsinde silmelerin oluşturduğu geometrik biçimli çerçeveler bulunmaktadır.

Işın çubuğu : İki örnekte bulunmaktadır (O-2, O-3). Işın çubuklu, alınlığı dilimli olan mezar taşları, mezarlıkların en eski örnekleri arasındadır. Şahidelerin alınlığında ve ayak taşında çoğunlukla diğer bitkisel unsurlarla beraber yer alan örnekler XVIII. yüzyıl ilk yarısına tarihlenen örneklerdir. Yelpaze, damla, istiridye veya yarım rozet çiçeğini hatırlatan motif, bir merkezden çıkan ve etrafa dağılan, daha çok damla motifi gibi işlenmiş ışın çubukları şeklindedir. Işınsal çubuklar Amasya'da (Aydoğdu, 1997:262), Gördes'te (Biçici, 2004:786-787), Alanya'da (Yardım, 2002 :270,295), Antalya Müzesinde (Eren, 1982:res.34), çeşmelerde (Barışta 1991; Barışta 1992) yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek Amasya, gerek Antalya, gerekse İstanbul'un çeşitli semtlerinde yer alan çeşmelerde yer alan istiridye veya yelpaze görünümlü ışın çubukları Ortakent'te bulunan örneklerle benzemekte ve bunun İstanbul ve Anadolu'da özellikle mimari yapılarda ve mezar taşlarında dönemin modasına uygun olarak devam ettiği, XVIII. yüzyılda yoğun olarak kullanıldığı, sonra terk edildiği anlaşılmaktadır. Kocaeli Ereğli'de (Galitekin, 2001 :61), Konya'da (Kara ve Danışık, 2005 :109, 164-165), Safranbolu Yörük Köyü'nde (Biçici, 2008b :313), Tire'de (Biçici, 2009 :133 ; Biçici, 2009b :491-493 ; Ülker, 1986:15-16), İzmir'de ve daha pek çok yerde bu motifin benzerine rastlamak mümkündür (Biçici, 2004:787).

İnci: Tek olarak ele alınmış inci görünümlü geometrik şekillerin olduğu motifler iki örnekte (O-3, O-6) işlenmiştir. Bu motif alınlıkta diğer motiflerle birlikte inciyi hatırlatan dairesel motife yakın şekilde tasvir edilmiştir. Bunlar istiridye içinde açmış inci motifleri biçiminde olmayıp, geometrik unsurlu şekillerdir. Eyüp'te (Çoruhlu, 1998 :107, 114), Gördes'te (Biçici, 2004:787), Tire'de (Biçici, 2009a :133) inci görünümlü motifler karşımıza çıkmaktadır.

Mukarnas : İslam sanatında mimari yapılarda görülen geometrik bezeme çeşitlerinden biridir. Süsleme yapılacak malzeme üzerinde kademeli olarak taşmalar yapacak biçimde, aşırıtmalı olarak yanyana ve üst üste gelen, üç boyutlu görünüm veren bir geçiş ve dolgu öğesidir. Peteği andıran biçimi ile daha çok yarım kubbelerin içinde olan, mihraplarda veya sütun başlıklarında kullanılan bir süsleme öğesidir. Bununla ilgili olarak; *"İslam bezeme anlayışında mistik anlam, geometrik biçimler ve düzenlemelerin kurgusunda gizlenmiştir. Evrensel birlik ve denge düşüncesi çokgen ve çok köşeli yıldızlarla somutlaştırılmıştır. Anadolu Türk Sanatı'nda XII. yüzyılın başlarında bezemede tek anlatım aracı çokgen ve çok köşeli yıldızlar olmuştur. Yüzeysel bezemede geometrik tasarım birikimi prizmatik öğelere dönüştürülmüş, prizmatik öğelerin yan yana ve üst üste gelerek geliştirdikleri bu bezeme türüne mukarnas bezeme adı verilmiştir"* (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Mukarnas>, Erişim Tarihi: 08.01.2013) denilmektedir.

Ortakent Mezarlığı'nda iki örnekte (O-2 ve O-3) mukarnas dizillerinin taşın alınlık kısmının alt tarafındaki düzlem üzerinde yer aldığı gözlenmektedir. Mukarnaslı mezar taşı örnekleri Bursa'da (Karacağ, 1994 : 23,25,26,186,216 ; Karamağaralı, 1992 :res.91), Sivas'ta (Karamağaralı, 1992 : res.31,32,33), Tokat'ta (Karamağaralı, 1992 : res.41,42,47,51), Ahlat'ta (Karamağaralı, 1992 : res.232, 283, 304, 306, 308, 311, 325, 327, 328, 330, 331, 336, 341, 344, 348, 350, 359, 362, 364, 366, 369, 375, 383, 388, 392, 405, 419) ve Berlin Pergamon Müzesi'nde (Karamağaralı, 1992 :res.90) karşımıza çıkmaktadır.

Su yolu: Dalga biçimli, veya su yolu diye de adlandırılabilir kivrımlı bordürün olduğu motif, altı örnekte tasvir edilmiştir (O-24, O-25, O-26, O-27, O-32, O-34). Mezar taşı kitabesini U şeklinde dalgalı, kivrımlı bir biçimde çeviren kuşak görünümünde ele alınmıştır. Bu bordürün benzer şekli Alanya'da (Yardım, 2002 :240,284), Birgi'de (Önkal,1993 :137), Eyüp'te (Torun, 2010 :151,153), Gördes'te (Biçici, 2004:786), İstanbul Yenikapı'da (Tibet ve diğerleri, 1996 :235-236,239), Kocaeli Ereğli'de (Galitekin, 2001 :40), Safranbolu Yörük Köyü'nde (Biçici, 2008b :313), Tire'de (Biçici, 2009b :491), Göynük'te III/59 Env.no.lu mezar taşında yer almaktadır (Barışta, 2002a:133).

Testere dişi : Bir örneğin ayak taşında göze çarpmaktadır (O-4), Ayak taşının iki kenarını çeviren motifin taşın kenarlarını testere gibi dişli bir biçimde ele aldığı göze çarpmaktadır. Balıkesir'de (Ülker, 1991 :469), Tire'de (Biçici, 2009a :133), Eski Foça Mezarlığında (Ülker, 1990:469, res.2) testere dişi şeklindeki motifin kitabeyi U şeklinde kuşattığı görülmektedir.

Yumurtaya yakın biçimli motif: Beş örnekte işlenmiştir (O-8, O-9, O-10, O-16, O-17). Uzun veya kısa, yayvan, elips, yumurta biçimine yakın olan vekısmen inci tanesini de hatırlatan motif, ya tek olarak ya da bir bordür şeklinde bitkisel unsurlarla birlikte verilmiştir. Roma Dönemi'nde beğeniyle kullanılan yumurta dizisi süslemelerinden farklıdır. Bu motifin benzeri Gördes'te (Biçici, 2004:786), Manisa Müzesinde (Tunçel, 1989 :22-23) ve Tire'de (Biçici, 2009a :134) görülmektedir

Yürek : Yürek veya su damlasını andırdığı düşünülen motif ondokuz mezar taşında bulunmaktadır (O-1,O-2,O-4,O-5,O-7,O-11,O-14,O-15,O-16,O-17,O-18,O-19,O-20,O-21,O-22,O-24,O-26,O-34,O-35). Gövde de kitabenin alt kısmını yürek veya damla şeklinde kuşatan biçimde taşın yüzeyi oyularak verilmiştir. Gördes'te (Biçici, 2004:786-787) ve Tire'de (Biçici, 2009a :134) yürek biçimli motifler karşımıza çıkmaktadır.

Nesneli Bezemeler: Onyedı mezar taşında meyve kasesi, çeşitli takılar, vazo ve başlıkların tasvir edildiğı toplam yirmiiki adet nesneli motiflerle bezeli kompozisyon dikkati çekmektedir.

Kâse: Meyvelerle dolu kase kompozisyonları, ölünün cennete gitmesi ve tasvirde yer alan cennet meyvelerinden yararlanması yönünde bir temenni, istek taşımaktadır. Eski toplumlarda ölüm törenlerinde çiçek ve meyveler, üreme, bereket ve ulaşılmak istenen şeye kavuşmak için adak olarak kullanılır (Çoruhlu, Y., 1998:120). Ortakent'te kâse içinde meyve tasvirleri iki örnekte göze çarpmaktadır (O-18, O-22). Meyve kâsesi tasviri olan örneklerde, bezemeler taşın alınlığında yer almaktadır. Kâseler kaideli olup, üzerinde çiçekler ve meyveler görülmektedir. Eyüp'te ulaşılabilen şahidelerdeki meyve kâsesi tasvirinin formu, iki taraftan S şeklinde kulplu, kulpsuz, kaideli ve kâsenin yüzeyinin süslü oluşu gibi biçimlerle benzerlik göstermektedir (Çoruhlu, 1998:103-117). Göynük'te (Çal, 2007:311), Gördes'te (Biçici, 2004:789-791), Pınarbaşı Mezarlığından Fatıma Kadın'ın 1816 tarihli mezar taşında ve tarihsiz ancak 1812-15 tarihleri arasında olabileceğı düşünülen başka bir şahide de; Kastamonu'da (Çal, 2008 :27-28), Tire Müzesinde (Biçici, 2009a :134) ve Ege Bölgesinde (Tunçel, 1989:84-86; 203-204; 96-99; 143-144; 129-130; 205-206; 206-208; 213-214) taşların üçgen alınlıklarında daha çok mimari kompozisyonun ağırlıkta olduğı ve diğeri bitkisel unsurların da tasvir edildiğı, kulplu veya kaideli bir kâsenin içinde yer alan meyvelerin, çiçeklerin olduğı bir düzenleme ortaya çıkmaktadır.

Takılar : Vücudun çeşitli yerlerine takılan bir süs eşyası olan takılar Osmanlı Döneminde beğenilerek kullanılmıştır (Barışta, 2002c:1309-1313). Çeşitli gerdanlık dizisinin olduğı takılar mezarlıkta altı örnekte bulunmaktadır (O-9, O-10, O-13, O-15, O-16, O-31). Mezar taşında boyunu çeviren gerdanlık şeklinde yer almaktadır. Takılar içerisinde inci ve altın dizileri göze çarpmaktadır. Alanya'da (Yardım, 2002 : 345-346), Göynük'te (Barışta, 2002b :119,124 ; Çal, 2007:311), Gördes'te (Biçici, 2004:791), Kastamonu'da (Çal, 2008 :30), Manisa Nişancıpaşa Cami haziresinde (Biçici, 2004:791)

karşımıza çıkan gerdanlık veya takıların Ortakent mezar taşlarına benzer özellikler taşımasıyla dikkat çekmektedir.

Vazo: İncelediğimiz mezar taşları içerisinde biri ayak taşı olmak üzere üç mezar taşında vazo motifine rastlanmaktadır (O-20, O-29, O-33). Tasvirler şahidenin alınlığında vazo içerisinde akantus yaprakları, çiçeklerle veya bitkisel unsurlarla birlikte ele alınmıştır. Vazo motifi duvar çinilerinde, seramiklerde, taş mermer üzerinde (özellikle çeşmelerde ve mezar taşlarında), eski resim ve minyatürlerde, tezhiplerde, tahta üzerindeki nakışlarda, sedef işlerinde, kağıt oymacılığında, işlemelerde beğenilen bir motif olarak çok kullanılmıştır (Akar, 1969:267-272). Alanya'da (Yardım, 2002 :225), Diyarbakır'da (Top, 2005 :415), Eyüp'te (Barışta, 2000 :259,267,269,274 ; Biçici, 2000 :493 ; Çetintaş, 2000 :376 ; Çoruhlu, 1997 :48 ; Çoruhlu, 1998 :115 ; Doğanay, 1998 :260-267 ; Torun, 2010 :147), Göynük'te (Barışta, 2002a :126,129 ; Barışta, 2002b :119 ; Çal, 2007:311), Gördes'te (Biçici, 2004:792-793 ; Biçici, 2005 :6), Birgi'de (Önkol, 1993:133, res.4), Kastamonu'da (Çal, 2008 :27-28), Konya'da (Kara ve Danışık, 2005 :158-159), Manisa'da (Biçici, 2008a :67-69), Safranbolu Yörük Köyü'nde (Biçici, 2008b :313), Tire'de (Biçici, 2004:792-793). Manisa Müzesi'nde ve İzmir Şeyh Cami Haziresinde (Tunçel, 1989:31-33;47-49) mimari kompozisyonun ağırlıkta olduğu, çiçeklerin ve meyvelerin kaidesiz vazo içinde yer aldığı bir düzenleme dikkat çekmektedir.

Yazılı Bezemeler: Ortakent Mezarlığı'nda bulunan, çalışmamıza ait XVII.-XIX. yüzyılları kapsayan otuzbeş mezar taşının hepsi kitabelidir. Kitabeli olan mezar taşlarının büyük kısmında sülüs yazı görülmekle birlikte nesih ve ta'lik yazı da karşımıza çıkmaktadır. Sülüs yirmidört, nesih üç (O-7, O-9, O-33), ta'lik sekiz (O-11, O-14, O-28, O-29, O-30, O-31, O-32, O-34) mezar taşında göze çarpmaktadır. İncelediğimiz mezar taşlarındaki yazı çeşitlerinin yüzyıllara göre dağılımı şu şekildedir: Nesih yazı XVIII.yüzyıldaki ; XIX.yüzyılda bir, sülüs yazı XVII. yüzyılda, bir; XVIII. Yüzyılda onbir ; XIX. yüzyılda, oniki; ta'lik yazı XVIII. yüzyılda iki , XIX. yüzyılda altı mezar taşında görülmektedir. Bu dökümlere göre Ortakent mezar taşlarında en çok tercih edilen yazı türü olan sülüs XVIII-XIX. yüzyıllarda yoğun olarak görülmektedir. En az görülen yazı nesihdir. Yazı çeşitleri daha çok XIX. yüzyıla ait mezar taşlarında farklı örnekler sunmaktadır. Kitabelerdeki yazı şeritleri baş veya ayak taşında yer almaktadır. Kitabenin ilk veya ikinci satırı genellikle isim, merhum-merhume ve mağfur-mağfure, hüve'l -bâki, ah mine'l mevt, ziyaretten murad olan duadır, ya hu veölüm senesi ile başlamakta ve son satırları da merhumve magfur, isim, ruhuna veya ruhiçün el fatiha veya sene şeklinde bitmektedir. Kitabelerde geçen ifade ve kalıpların yüzyıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda görüldüğü şekildedir.

KİTABE İFADE VE KALIPLARI	XVII. YÜZYIL	XVIII.YÜZYIL	XIX.YÜZYIL
Merhum-merhume ve mağfur-mağfure (isim)	1 Şahide	5 Şahide	-
Hüve'l Bâkî	-	3"	7Şahide
Ah mine'l –mevt	-	2"	5"
İsim (mevtanın veya yakınının)	-	1"	-
Ziyaretten murad olan duadır	-	2"	-
Okuya bir fatiha rahmeten lil-alemin	-	1"	-
Bir kulum geldi cihana	-	1"	-
Cennet mekan firdevsi aşıyan	-	-	1"
Gençliğine doymayan	-	-	1"
Hüve'l hayyül el-bâkî	-	-	1"
Ya hû	-	-	1"
Sene	-	-	1,,
Nazeninim uçtu	-	1,,	-

Kitabelerde ayrıca ölenin hayattayken yaptığı işler, hayırları, memleketleri, nesebi, şiirler, hayır ve dua ile ilgili sözlerde karşımıza çıkmaktadır.

Başlıklar: Bu çalışmada, Ortakent mezar taşları içerisinde kavuk, sarık ve kadın başlığı şeklinde onbir tane başlıklı mezar taşı görülmektedir. Bunlardan en çok kullanılan sarık (O-5,O-8,O-19,O-21) olmak üzere diğerleri; kavuk (O-4,O-31) ve kadın başlığıdır (O-9,O-10,O-13,O-16,O-17). Şüphesiz mezarlıkta başlıklı daha fazla mezar taşı bulunmaktadır. Başlıklı Ortakent mezar taşlarının çoğu başka bir makale kapsamında ele alındığı için (Biçici, 2012:1063-1105) başlıklarla ilgili detaylı bilgilere bu makalede yer verilmemiştir.

Kitabelere Göre Ortakent'te Sosyal Ve Dini Yaşama Ait Bilgiler

Ortakent mezar taşlarında yer alan şahideler üzerindeki çalışmalarımızda, mezar taşı kitabelerinde tekke veya tarikat gibi dini oluşumlarla ilgili yalnızca iki ibare geçtiği görülmüştür. İncelenen mezar taşlarının çoğu kadınlara ait olduğundan dolayı tarikat, meslek gibi sosyal ve dini yaşama ait bazı bilgiler özellikle kadın mezar taşlarında görülememektedir. Fakat bunun yanında genel olarak lakap veya sülale adı, eşlerinin veya yakınlarının mesleğini belirten ibareler ve hacı, molla, hafız gibi ölünün hayattayken yaptığı dini ünvanlar kitabelerde göze çarpmaktadır. On mezar taşında hacı lakabı (O-4,O-11,O-14,O-17,O-18,O-19,O-20,O-25,O-30,O-32), hoca bir mezar taşında (O-7) ve bir mezar taşında Bektaşî tarikatına ait ibareye de rastlanılmaktadır (O-31). Katologdaki mezar taşlarında yer alan kadın isimleri

yirmisekiz, erkek isimleri yedi tanedir. Kadın ve erkek isimlerinin bazılarına taşlarda çokça rastlanılmaktadır. En çok geçen kadın ve erkek isimleri şunlardır: Aişe, Fatıma, Habibe, Rabia, Hadice, Ahmed, Ali, Muhammed ve Bekir'dir. Mevtaların kendi ismi ile birlikte yakınlarının da adları geçen erkek isimleri kırkbir tanedir. Bu adlardan bazıları akrabalık münasebetiyle çokça bahsedilmektedir. Aile lakapları yazı şeritlerinde alfabetik olarak şu şekilde geçmektedir: Ağazade (Ağaoğlu), Alaybeyzade (Alaybey), Çelebioğlu (Çelebi), Hatiroğlu, İshakoğlu, Semercioğlu, Zaimzade (Zaimoğlu). Sülale isimlerinin çoğu XIX. yüzyıl'a ait mezar taşlarında karşımıza çıkmaktadır. Mezar taşlarındaki incelemelerimizde; tarih satırlarının kronolojik olarak sıralanmasıyla ele geçen bulgulardan aynı yıl içerisinde çok fazla ölüm vakası olan mezar taşları yoktur. Ayrıca mezar taşının kitabesinde adı geçenler ve onların yakınlarına ait yer isimleri Müskebi (O-11,O-24,O-30,O-31,O-35) ve İstanköy (O-23,O-33,O-34) gibi yerleşim yerleridir. İstanköy Ortakent'in çok yakınında bulunan bir adadır. Bu adadan buraya gelip, ikamet edenler zaman içinde Ortakent'te vefat ederek mezarlığa gömülmüşlerdir.

Sonuç

XVIII ile XX. yüzyıl arasındaki zaman dilimine ait örneklerin sergilendiği mezarlıkta yer alan şahideler gerek plastik özellikleri, gerek bu taşların öğrettiği kitabe bilgileri ile önem kazanmaktadır. Bu taşlar geçmişin taş işçiliğinin estetik beğenisi yanında, Ortakent'teki yerleşik hayat ve kültürel doku konusunda da bizleri aydınlatmaktadır. Bezemeli dikdörtgen gövde formlu mezar taşlarında gözlenen; taşın ön yüzünün, bir kısmının da ön ve arka yüzünün ya belli bir kısmını, ya da bütün yüzeyini ele alacak şekilde süslemelerle işlenmiş olmasıdır. Süslemeler genellikle alınlıkta yoğunlaşmakta, gövde üzerinde kitabeyi çeviren bordür içinde, köşeliklerde, ayak taşlarında ve başlıklarda yer almaktadır.

Ortakent'te bu çalışma kapsamına alınan otuzbeş mezar taşı bulunmaktadır. Mezar taşlarından onüç tanesinde ayak taşı bulunmaktadır. Malzeme olarak hepsi mermerdir. Mezar taşlarında taşçı veya mermer ustası, hattat gibi taşla ilgili bir meslek belirten bir yazıya rastlanmamıştır. Şahidelerin büyük bir kısmının ele alınışında ince, kaliteli işçilikle beraber, seçilen motiflerin kompozisyonunda birbirleriyle ahenkli verilisi dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra bir kısım şahidelerin işlenişinde sadeliğin, çizgiselliğin ağır bastığı gözlemlenir. Süslemede seçilen kompozisyonlar, ele alınan motifler ve bezemeler bakımından İzmir, Manisa ve kısmen Balıkesir gibi yakın bölgelerle bir benzerlik gösterdiği, dolayısıyla Ege ve çevresi ile yakın bir iletişim içinde olmasının yanında İstanbul'dan da etkiler taşıdığı anlaşılmaktadır.

Ele alınan bütün mezar taşlarının hepsi kitabelidir. Onbir örneğin kitabelerdeki yazı şeritlerinin dizilişi diagonal eksende, yirmidört tanesi yatay eksendedir. Baş ve ayak taşlarının otuzbir tanesi sağlamdır. Beş örnek hasar görmüş veya bir kısmı eksik durumdadır. Otuzbeş mezar taşından yedi tanesi erkeklere ait mezar taşlarıdır. Şahidelerden yirmisekiz tanesi kadınlara ait mezar taşlarıdır. Mezar

taşlarının büyükten küçüğe doğru yükseklikleri 145 cm. ile 48 cm., genişlikleri 44 cm. ile 15 cm., kalınlıkları ise 30 ile 4 cm. arasında değişmektedir. Mezar taşlarında tarihi bilinen bütün örnekler 1639 yılı ile 1887 yılı arasındadır. Taşların ele alındığı 248 yıllık dönem içinde ölçüler arasında belirgin farklılık olmayıp, mezar taşları birbirlerine yakın boyutlarda yapılmıştır.

Katalog içinde verilen örneklerin hepsi yapım tekniği olarak taşı oyma tekniğiyle yapılmıştır. Kitabeler ve yer alan süslemeler kazıma, oyma tekniğiyle ortaya çıkarılmıştır. Örneklerin büyük bir grubu kabartma niteliği göstermektedir. Baş ve ayak taşlarının da dâhil olduğu ve daha çok ayak taşlarında ortaya çıkan altı örneğin bezemesi kazıma tekniğiyle yapılmıştır. Kazıma tekniği XVIII. yüzyılda, dört örnekte, XIX. yüzyılda iki örnekte karşımıza çıkmaktadır. Mezar taşlarının yüzeyi oyularak yapılan kitabeli ve süslemeli mezar taşlarının hepsi kabartılarak verilmiştir.

Mezarlıklarda karşımıza daha çok bitkisel bezeme olmak üzere, nesneli bezeme, geometrik bezeme ve yazılı bezeme türleri çıkmaktadır. Büyük bir grubu karışık bezeme şeklindedir. İncelenen mezar taşlarındaki bir kısım süslemeler, Osmanlının Batılılaşma hareketleriyle başlayan kıpırtının yansımalarıyla oluşmuş yani Barok ve Rokokonun karakteristik simetrik, asimetrik, antinatüralist ve natüralist ifadeci özelliklerini taşımaktadırlar. Anlamsız gibi görünen çiçek ve yaprak motifleri, kıvrımlı dallar, Barok karakterli stilize edilmiş akantuslar, serviler ve antinaturalist çiçeklerin, kompozisyonun içerisinde ve ayak taşında işlendiği göze çarpmaktadır. C ve S kıvrımı yapan ve çeşitli şekillere giren akantus çoğu bölgede olduğu gibi Ortakent'te de en çok sevilen motif olmuştur. Servi, ayak taşlarında tek servi olarak, bazen kendi başına bazen de değişik çiçekler, dallar ve yapraklarla kompozisyona katılmıştır. Servilerin uçları çoğunlukla sağa doğru kıvrık veya eğiktir. Ayak taşlarındaki bitkisel süslemelerin çoğunda ana konu servidir. Gül ve gülbezek motifi serviden sonra en çok kullanılan motifler arasındadır. Bitkisel bezemeler, mezar taşlarının alınlığında vazo veya kâse içerisinde çıkabildiği gibi serbest olarak demet şeklinde, akantusla, tek veya başka çiçeklerle bir arada verilerek de karşımıza çıkmaktadır. Bazı bezemelerde yöresel olarak nitelendirilebilecek, stilize edilmiş, herhangi bir isim verilemeyen kır çiçeklerinin de yoğun olarak ele alındığı dikkat çekmektedir. Diğer bitkisel bezemeler; akantus, boru, kalla, kır çiçeği, kıvrık dal, lale, palmet, palmiye, rozet, rumi, üzüm, yaprak, yıldız olup, taşlar üzerinde az sayıda ele alınmıştır. Bu motifler de kitabenin alınlığında, kitabeyi çeviren kuşağın üst iki yan köşesinde, ayak taşlarında bazen tek bazen diğer çiçekler, akantus ve servi ağaçlarıyla birlikte kompozisyona katılmıştır. Geometrik bezemeler arasında ışın çubuğu, inci tanesine benzeyen dairesel motif, mukarnas, su yolu, testere dişi, yıldız, yumurta, yürek sayılabilir. Nesneli bezemeler karşımıza en çok kulplu ve kaideli vazo, inci veya گردانlık dizisi, takılar, kâse ve başlıklar şeklinde çıkmaktadır. Takılar başlıklarda boyun kısmında işlenmiştir. Çiçek veya yaprak demetinin insan başını hatırlatacak biçimde yapılmasıyla oluşan süsleme mezar taşlarının alınlık kısmında betimlenmiştir.

Mimari bezemeli mezar taşları Ortakent yakınında Turgutreis'te karşımıza çok çıkarken burada hiçbir örnekte karşımıza çıkmamıştır. Bu durum, bize bu yörenin insanların mimari bezemeli kompozisyonlara rağbet etmediğini göstermektedir.

Yazı türü olarak en çok sülüs, ta'lik ve nesih kullanılmıştır. Sülüs yirmidört, ta'lik sekiz, nesih üç mezar taşında göze çarpmaktadır. Katalogdaki mezar taşlarına göre yazı çeşitlerinin yüzyıllara göre dağılımı şu şekildedir: Sülüs yazı XVII. yüzyılda bir, XVIII. yüzyılda, onbir; XIX. yüzyılda, oniki; ta'lik yazı XVIII. yüzyılda iki, XIX. yüzyılda altı; nesih yazı XVIII. yüzyılda iki, XIX. yüzyılda bir mezar taşında görülmektedir. Bu dökümlere göre Ortakent mezar taşlarında XVIII-XIX. yüzyılda en çok tercih edilen yazı türü sülüstür. En az görülen yazı nesih olup, yalnızca XVIII-XIX. yüzyılda karşımıza çıkmaktadır. Bu üç yazı çeşidinin de XIX. yüzyıla ait mezar taşlarında, yoğunluk kazandığı görülmektedir.

Kitabelerdeki yazı şeritleri baş taşında veya şahide de yer almaktadır. Kitabenin ilk veya ikinci satırı genellikle hüve'l-hallaku'l-bâkî, hüve'l muin, hüve'l –bâkî, hüve'l hayy, ah mine'l- mevt, hüve'l hayyüllezi la yemut, hüve'l hayyü'l bâkî, ah mevt, cihana doymadı canım, La ilahe illallah Muhammeden resullullah, ah, ziyaretten murad olan, ziyaretten murad heman, küllimen aleyha fan, küllin nefsin zaikatül mevt gibi kalıplarla, işbu cami şerifin banisi ve ölüm senesi ile başlamakta ve son satırları da merhum ve mağfur, isim, varsa unvan, ruhuna veya ruhiçün el fatiha veya sene şeklinde bitmektedir.

Katalogdaki mezar taşlarında yer alan kadın isimleri yirmisekiz tanedir. Kadın ve erkek isimlerinin bazıları taşlarda birden fazla geçmektedir. En çok geçen kadın isimleri, Aişe (yedi kere), Fatıma (üç kere), Habibe (beş kere), Hadice (iki kere), Ümmühan'dır (iki kere). Diğer kadın isimleri; Emine, Esmâ, Hacer, Hafife, Havva, Raziye, Saliha, Mature, Mazlum ve Zeyneb'tir. Mevtaların kendi ismi ile birlikte yakınlarının da adları geçen erkek isimleri ise kırkiki tanedir. En çok geçen erkek isimleri; Ahmed (yedi kere), Ali (dört kere), Muhammed (dört kere), Bekir (üç kere), Hasan (üç kere), Mustafa (üç kere), Süleyman (iki kere), Mehmed (üç kere) ve İsmail (iki kere) isimleridir. Diğer erkek isimleri; Hüseyin, İbrahim, İshak, Halil, Fahri, Mahmud, İsa, Eyüb, Sami ve Salih'tir. Aile lakapları yazı şeritlerinde alfabetik olarak şu şekilde geçmektedir: Ağaoğlu veya Ağazade, Alaybeyzade veya Alaybey, Semercioğlu, Yamukoğlu, Zaimzade veya Zaimoğlu 'dur. Sülale isimlerinin çoğu XIX. yüzyıla ait mezar taşlarında karşımıza çıkmaktadır. Ortakent'te Osmanlı döneminde hastalık, kaza, cinayet sonucu ölümlere mezar taşı kitabelerinde rastlanılmamıştır. Mezar sahiplerinin çoğu Ortakent'li olmakla birlikte, bazıları ve onların yakınlarının çeşitli yörelerden gelerek Ortakent'te yaşayıp, vefat ettiklerinden söz edilmektedir.

Sonuç olarak Ortakent mezar taşlarında yer alan bezemeler ve formlar yüzyıllara göre incelendiğinde; XVIII. ve XIX. yüzyıla ait mezar taşlarında alınlıklı, sivri tepelikli şahidelerin yanında, tepesi dilimli ve içinde bir merkezden çıkan ışınsal çubuklu motiflerin bulunduğu şahideler de görülmektedir. Bodrum çevresinde mukarnası andıran XVIII. yüzyıla ait motifler ilk defa Ortakent Mezarlığı'nda

karşımıza çıkmaktadır. XVIII. yüzyılda çan çiçeği, hurma, palmiye motifi hiç kullanılmamış, en çok beğeniyle kullanılan akantus motifi olmuştur. Boru çiçeği bir, gül iki, gülbezek dört, kalla bir, lale bir, üzüm bir, yaprak bir örnekte kullanılmıştır. Kır çiçekleri üç, rozet çiçeği dört, rumi üç, servi üç, yıldız çiçeği dört örnekte yer almıştır. Gülbezek motifi XVIII. yüzyıl başlarına ait bazı örneklerde (O-2, O-3, O-5, O-7) kullanılmasının yanında, 1761 yılına ait (O-7) örnekten sonra kullanılmamıştır. XIX. yüzyılda akantusun beğeniyle kullanımının artarak devam etmesinin yanında gül, palmiye, üzüm ve yaprak motifleri daha az kullanılmıştır. XIX. yüzyılda kalla çiçeği, kır çiçeği, kıvrık dal, lale, rozet çiçeği birer, servi ise iki örnekte görülmektedir. Ortakent Mezarlığı'nda, XIX. yüzyılda boru çiçeği, palmet, rumi ve yıldız çiçeği motiflerine rastlanılmaz. XVIII. ve XIX. yüzyılda geometrik motifler içerisinde yürek veya su damlası taşlar üzerinde en çok işlenen motif olmuştur. Yumurta biçimli motif dört örnekte tercih edilmiştir. Işın çubuğu iki, testere dişi bir, inciye hatırlatan yuvarlak şekilli motif iki örnekte karşımıza çıkmaktadır. XVIII. yüzyılda kullanılmayan su yolu motifi XIX. yüzyılda altı örnekte (1839 ile 1885 arasındaki) beğeniyle ele alınmıştır. XVIII. yüzyılda kullanılan daire, ışın çubuğu, mukarnas, testere dişi gibi motifler XIX. yüzyıl örneklerinde görülmemektedir. Taşlar üzerinde rumi ve palmet motifleri bir arada görülmektedir. En çok tasvir edilen unsurlardan biri olan akantusun, stilize edilerek, antinatüralist bir üslupla C ve S kıvrımı yaptıkları, kartuşlar oluşturdukları ve bir grup mezar taşlarında da, kitabeyi çeviren kuşağın ters U veya dikdörtgen biçiminde olduğu ve içinde zikzak veya su yolunu andırır şekilde kıvrımlı motiflerin bulunduğu anlaşılmaktadır. Gövde veya alınlık arasında yer alan yatay kuşakların birden fazla olabildiği gibi içerisine çeşitli geometrik ve bitkisel motiflerin yerleştirildiği de görülmektedir. XVIII. yüzyılda kâse ve vazo motiflerinin Ortakent Mezarlığı'nda karşımıza çıkmadığı anlaşılmakta, ancak XIX. yüzyıl başlarından itibaren de natürmort konulu olan, meyve kâselerinin içinden çıkan güller, goncalar, çeşitli çiçekler ve küçük vazolardan çıkan çiçekler veya akantus bezemelerinin ele alınması dikkat çekmektedir.

Bitkisel kompozisyonlar içinde, her yerde olduğu gibi burada da akantus, servi, gül ve lalenin çok sevildiği, diğer bölgelerde hurma, üzüm, asma dalı ve yaprağıyla bezeli çok örnek bulunmasına rağmen, Ortakent'te bu motiflerin pek benimsenmediği göze çarpmaktadır. Vazo, meyva kâsesi, vazoda çiçek demetlerinin az da olsa taşlarda yer aldığı ve bu örneklerin diğer bölgelerle etkileşimi hatırlattığı söylenebilir.

KAYNAKÇA

- ACUN, Hakkı(2005). Tüm Yönleri ile Çapanoğlu ve Eserleri, Ankara.
- AKAR, Azade (1969).“Tezyini Sanatlarımızda Vazo Motifleri” Vakıflar Dergisi, Sayı: VIII, Ankara, s.267-272.
- ARIK, Rüçhan (1973). Batılılaşma Dönemi Türk Mimarisi Örneklerinden Anadolu’da Üç Ahşap Cami, Ankara.
- ARIK, Rüçhan(1988). Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- AYDOĞDU, Günnur (1997). Amasya Mezar Taşları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- BARIŞTA, H.Örcün (1991). İstanbul Çeşmeleri, Beyoğlu Cihetindeki Meyve Tabaklı Motifleriyle Bezenmiş Tek Cepheli Anıt Çeşmeleri: Kaptan Hüseyin Paşa Çeşmesi, Topçubaşı İsmail Ağa Çeşmesi, Kemankeş Çeşmesi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- BARIŞTA, H.Örcün (1992). Ortaköy Damat İbrahim Paşa Çeşmesi-Hacı Mehmet Ağa Çeşmesi-Taksim Maksemindeki I.Mahmut Çeşmesi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- BARIŞTA, H.Örcün(1993). Kabataş Hekimoğlu Ali Paşa Meydan Çeşmesi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- BARIŞTA, H.Örcün(1997). “Eyüp’te Bazı Çocuk Mezar Taşları”,I.Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, Eyüpsultan Bel.Kül.Yay. 7,İstanbul, s.172-180.
- BARIŞTA, H.Örcün(2000).“Eyüpsultan Cafer Paşa Türbesi ve Mezar Taşı Süslemeleri Üzerine”, Tarihi Kültürü ve Sanatıyla IV.Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, 5-7 Mayıs 2000,İstanbul , s.252-283.
- BARIŞTA, H.Örcün(2002a).“Göynük Akşemsettin Türbesi Haziresindeki Bitkisel Bezemeli Kadın Mezar Taşları”, VI.Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı Sonuçları Toplantısı, Sanat Tarihi Sempozyumu 8-10 Nisan 2002, Erciyes Üniversitesi, Kayseri , s.123-136.
- BARIŞTA, H.Örcün(2002b).“Göynük Akşemsettin Türbesi Haziresindeki Mezar Taşları”, 9.Araştırma Sonuçları Toplantısı, 28 Mayıs-01 Haziran 2001, Kültür Bakanlığı Yayınları, I.c. Ankara, s.117-124.
- BARIŞTA, H.Örcün(2002c). “Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Türk Mezar Taşlarından Bazı Takı Tasvirleri”,XIII.Türk Tarih Kongresi, Ankara 4-8 Ekim 1999, Kongreye Sunulan Bildiriler, III.c.II.kısım, Ankara 2002, s.1309-1313, Fot.1-18, Çiz.1-27.

- BİÇİCİ, H. Kamil (2000). EyüpsultanVusuli Efendi Türbesi Haziresi, Tarihi Kültürü ve Sanatıyla III. EyüpsultanSempozyumu, Tebliğler, 28-30 Mayıs 1999,İstanbul ,s.490-501.
- BİÇİCİ, H. Kamil (2004). Manisa Gördes'te Bulunan Osmanlı Dönemi Süslemeli Mezar Taşları, G.Ü.Sos.Bil. Ens. (Basılmamış Doktora tezi), Ankara.
- BİÇİCİ, H.Kamil (2005). "Gördes'te Bulunan Mimari Bezemeli Mezar Taşı İşçiliğinden Bazı Örnekler", Manas Ün. Sos. Bil. Der., Kırgızistan-Türkiye Manas Ün. Yay. 66, sayı:13, Bişkek, s. 1-15.
- BİÇİCİ, H.Kamil (2008a). "Manisa Müzesinde Teşhirde Bulunan Osmanlı Mezar Taşlarından Örnekler", UluçamArmağanı, Van Çevre ve Kültür Derneği Yay., Ankara, Mayıs 2008, s.55-70.
- BİÇİCİ, H.Kamil (2008b). "Safranbolu Yörük Köyü Mezarlığında Bulunan Süslemeli Mezar Taşları", Manas Üniversitesi, Sos. Bil. Der., Sayı.20, s. 298-324, Bişkek, 2008.
- BİÇİCİ, H. Kamil (2009a). "Tire Müzesinde Bulunan Süslemeli Mezar Taşlarından Bazı Örnekler (XVIII-XIX. yy.)", A.Ü.İlahiyat Fak. Der. C.50,S.1, Ankara 2009, s.109-150.
- BİÇİCİ, H.Kamil (2009b). "Tire Asri Mezarlığında Bulunan Cumhuriyet Dönemi Lahitli ve Lahit Görünümlü Mezar Taşlarından Örnekler", Genç Bilim Adamları Sempozyumu, 6 Mayıs 2009, Fen-Ed.Fak. Gazi Ün. Sos.Bil.Fak., Ankara 2009, s.487-513.
- BİÇİCİ, H.Kamil (2012). "Osmanlı Dönemi Başlıklı Ortakent Mezar Taşları", Turkish Studies, c. 7, S.4-I, s.1063-1105.
- ÇAL, Halit (2000). "İstanbul Eyüp'teki Erkek Mezar Taşlarında Başlıklar", Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla III. Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, 28-30 Mayıs 1999, Eyüp Belediyesi, İstanbul, s.206-225.
- ÇAL, Halit (2007). "Göynük (Bolu) Mezar Taşları", Vakıflar Dergisi, XXX, Ankara, s.295-383.
- ÇAL, Halit (2008). Kastamonu Atabey Gazi Camisi ve Türbesi Hazirelerindeki Mezar Taşları, Kastamonu Belediyesi Yay., Ankara.
- ÇETİNTAŞ, Vildan(2000). "İstanbul Eyüpsultan Hazreti Halid Türbesi Haziresinde Yer Alan Mezar Taşları Konulu Tezlerin Değerlendirilmesi", Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla III.Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, 28-30 Mayıs 1999, Eyüp Belediyesi, İstanbul, s.372-379.
- ÇORUHLU, Tülin (1997). "Hançerli Lahitler", I.Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, Eyüpsultan Bel. Kül. Yay. 7,İstanbul, s.43-59.

- ÇORUHLU, Tülin (1998). "Eyüpsultan ve Çevresindeki Hazirelerde Bulunan Mezar Taşlarında Kase İçinde Meyve Tasvirleri", Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla II. Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, 8-10 Mayıs 1998, Eyüp Belediyesi, İstanbul, s.102-117.
- ÇORUHLU, Yaşar(1998). Eyüpsultan ve Çevresindeki Hazirelerde Bulunan Mezar Taşlarında Kase İçinde Meyve Tasvirlerinin Sembolizmi", Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla II.Eyüpsultan Sempozyumu,Tebliğler, 8-10 Mayıs 1998, Eyüp Belediyesi, İstanbul, s.118-127.
- ÇULPAN, Cevdet (1961). Antik Devirlerden Zamanımıza Kadar İlahiyat-Edebiyat-Tıp ve Sanat Tarihlerinde Serviler, II, İstanbul.
- DERMAN, Uğur (1975). "Mezar Kitabelerinde Yazı Sanatımız", TTOKB, Sayı:49/328, s.36-47.
- DOĞANAY, Aziz (1998). " Eyüpsultan Camii Civarındaki Bazı Mezarların Natüralist Üslupta Klasik Devir Süslemeleri", Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla II.EyüpsultanSempozyumu, Tebliğler, 8-10 Mayıs 1998,, Eyüp Belediyesi, İstanbul , s.260-267.
- EREN. Naci(1982). "Antalya Müzesinde Bulunan Eski Türk Mezar Taşları", TED, sayı: XVII, Ankara, s.115-134.
- GALİTEKİN, A.N. (2001). Kocaeli Ereğli Beldesi Kitabeleri, Ereğli Bel.Kül.Yay.1, İstanbul.
- HASEKİ, Metin(1984). Plastik Açından Türk Mezar Taşları, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Yay.No:61,İstanbul.
- KARA, H., DANIŞIK, Ş. (2005). Konya Mezarlıkları ve Mezar Taşları, Meram Bel.Kül.Yay., Konya.
- KARAÇAĞ, Demet (1994).Bursa'daki 14-15. Yüzyıl Mezartaşları, Ankara.
- KARAMAĞARALI, Beyhan (1992). Ahlat Mezartaşları, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- KIEL, Machiel (1996). "Some Little-known Otoman Gravestones from Some Provincial Centers in the Balkans (Eğriboz, Niğbolu and Rusçuk), Bulgaristan ve Yunanistan'daki Halkis, Niğbolu ve Rusçuk'ta Yer Alan Yayınlanmamış ya da Az Bilinen Birkaç Osmanlı Mezar Taşı", İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri, T.T.K.Yay. C.I,Ankara, s.319-332.
- KUCUR, S.Sadi (2007). "Üsküdar Nalçacı Şeyh Halil Efendi Tekkesi Haziresi Mezar Taşları", Uluslar arası Üsküdar Sempozyumu, 1-5 Kasım 2007, Bildiriler, C.II, Üsküdar Bel.Yay., İstanbul, s.329-378.
- LAQUER, Hans Peter(1984). "Osmanlı Mezar Taşlarının Süslemesinde Bitkisel Motifler", Suut Kemal Yetkin'e Armağan, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, s.263-274.

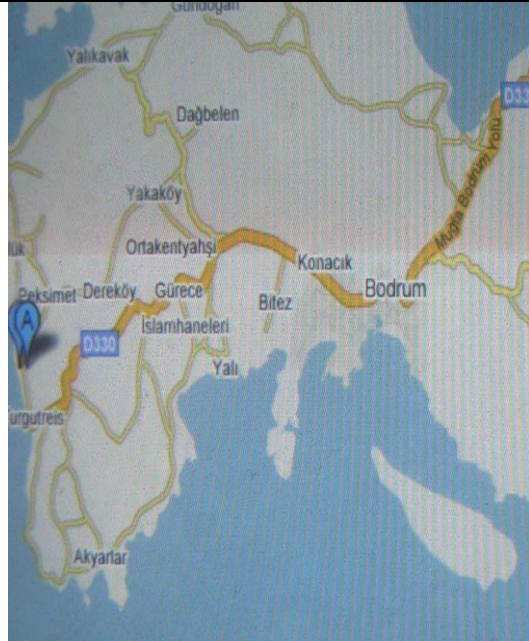
- LAQUER, Hans Peter(1997). Hüvel Baki (İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezartaşları), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 46, İstanbul.
- OĞUZ, Burhan(1983). Mezartaşında Simgeleşen İnançlar, İstanbul.
- ÖNDER, Mehmet(1966).“Konya Mezar Taşlarında Süsleme Unsurları”, Ön Asya, sayı:13, s.3-5.
- ÖNKAL, Hakkı(1993). Birgi Karaoğlu Cami Hazinesindeki Mezar Taşları”, Prof. Dr. Yılmaz Önge Armağanı, Selçuk Üniversitesi, Selçuklu Araştırmalar Merkezi, Konya, s.129-138.
- ÖZER, Cebe(1993). Edirne’de Osmanlı Dönemi Natürmort Süslemeli Mezar Taşları, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim İş Eğitimi Bölümü (Basılmamış Yüksek LisansTezi), Ankara.
- PEKTAŞ, Kadir (2005). “Denizli Çevresindeki Mezar Taşları Üzerine Bir Ön Araştırma: Denizli Eski (İlbadı) Mezarlığı”, VIII. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu (26-28 Nisan 2004/Sakarya), S.Ü.Fen-Ed.Der. Yay.,Sakarya, s.350-356.
- RENDİ, Günsel(1977). Batılılaşma Dönemi Türk Resim Sanatı, Minyatür ve Duvar Resimleri, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- SAĞIR, Aslı (2005). “Kayseri Zamantı Irmağı Çevresindeki Bezemeli Mezar Taşları”, VIII. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu (26-28 Nisan 2004/Sakarya), S.Ü.Fen-Ed.Der. Yay.,Sakarya, s.357-372.
- TIRMAN, Firdevs(1987). Tabii Çiçekler Morfolojisi Ve Yapma Çiçekçilikte Kullanılan Kalıplar, Konya.
- TİBET, A. Ve diğerleri (1996). “Stelae Turcicae, VIII. Yenikapı Mevlevihanesi Hazinesi”, İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri, T.T.K.Yay. C.I,Ankara, s.223-281.
- TOP, Mehmet (2005). “Diyarbakır’da Osmanlı Dönemine Ait Mezartaşlarından Örnekler”, VIII. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu (26-28 Nisan 2004/Sakarya), S.Ü.Fen- Ed.Der. Yay.,Sakarya, s.407-419.
- TORUN,Ahmet Semih (2010). “Şeyh Muhammed Murad-ı Buhari Tekkesi Hazinesi Üzerine Bir Değerlendirme”, Vakıflar Dergisi, S.34, Aralık,Ankara, s.125-161.
- TUNÇEL, Gül (1989).Batı Anadolu Bölgesinde Cami Tasvirli Mezartaşları, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- TÜFEKÇİOĞLU, Abdülhamid(2002). “Balıkesir ve Yöresinde 2001 Yılı Araştırmaları, Mezar Taşları”, VI. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı Sonuçları Toplantısı ve

- Sanat Tarihi Sempozyumu (8-10 Nisan 2002) Bildiriler, Erciyes Üniversitesi, Kayseri, s.759-774.
- TÜFEKÇİOĞLU, Abdülhamid (2005). "Siirt-Eruh Yöresinde Tespit Edilen Türbeler ve Mezar Taşları", VIII.Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu (26-28 Nisan 2004/Sakarya), S.Ü.Fen-Ed.Der. Yay.,Sakarya, s.420-437.
- ÜLKER, Necmi (1985). "İzmir'in Pınarbaşı Mezar Kitabeleri I (XVIII-XIX.yüzyıl)", II.Araştırma Sonuçları Toplantısı, 16-20 Nisan 1984, Ankara, s.1-20.
- ÜLKER, Necmi(1986). "Tire Müzesindeki İslami Kitabeler", III.Araştırma Sonuçları Toplantısı, 20-24 Mayıs1985, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara , s.5-34.
- ÜLKER, Necmi(1987). "İzmir Yağhanelerdeki Bektâşi Mezar Kitabeleri (XIX ve XX yüzyıl)", IV. AraştırmaSonuçları Toplantısı, 26-30 Mayıs 1986, Ankara, s.1-38.
- ÜLKER, Necmi(1988). "İzmir Hacı Mahmud Cami Haziresindeki Mezar Kitabeleri (XVIII-XIX.yüzyıl)", V.Araştırma Sonuçları Toplantısı 6-10 Nisan 1987, Ankara, s.11-42.
- ÜLKER, Necmi(1989). "İzmir Ali Ağa Cami Haziresi Mezar Kitabeleri, (XVIII-XX.yüzyıl)", VI.AraştırmaSonuçları Toplantısı23-27 Mayıs 1988, Ankara, s.19-34.
- ÜLKER, Necmi(1990). "Eski Foça Mezar Kitabeleri (XVI ve XX. Yüzyıl)" VII.Araştırma Sonuçları Toplantısı Antalya, 18-23 Mayıs 1989, Kültür BakanlığıYayınları, Ankara, s.1-17.
- ÜLKER, Necmi(1991). "Balıkesir Şeyh Lütfullah Camii Haziresi Mezar Kitabeleri (XVIII- XX.Yüzyıl), VIII.Araştırma Sonuçları Toplantısı, 28 Mayıs-1 Haziran 1990, Ankara, s.457-476.
- ÜLKER, Necmi(1994). „Tire’de Osmanlı Dönemi Türk Kitabeleri ", Türk Kültüründe Tire, T.Diyaret Vakfı Yay.,Ankara, s.97-112.
- ÜLKER, Necmi(1999). "Ege Bölgesi Osmanlı Devri Mezartaşları", Osmanlı, c.IX, YTY, Ankara, s.230-237.
- YARDIM, Ali, (2002). Alanya Kitabeleri, İstanbul Fetih Cemiyeti Yay., İstanbul.
- WIKIPEDIA, <http://tr.wikipedia.org/wiki/Mukarnas>

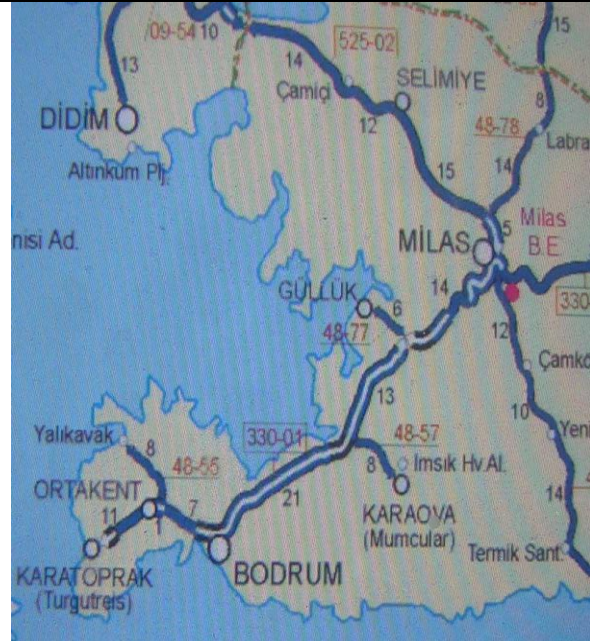
ORTAKENT MEZAR TAŞLARI HARİTA, FOTOĞRAF VE ÇİZİM LİSTESİ

KATALOG NO	FOTOĞRAF LİSTESİ	TARİH	AÇIKLAMA	KATALOG NO	ÇİZİM LİSTESİ	AÇIKLAMA
-	Harita-1	-	Bölge haritası	O-1	Çiz.1	Hasan,baştası
-	Harita-2	-	Bölge haritası	O-2	Çiz.2	Emine,baştası
-	Fot.1	-	Genel görünüm	O-2	Çiz.3	Emine,ayaktaşı
-	Fot.2	-	Genel görünüm	O-3	Çiz.4	Hafife,baştası
-	Fot.3	-	Genel görünüm	O-3	Çiz.5	Hafife,ayaktaşı
-	Fot.4	-	Genel görünüm	O-4	Çiz.6	İshak,ayaktaşı
O-1	Fot.5	1639	Hasan,baştası	O-5	Çiz.7	Salih Çelebi
O-1	Fot.6	1639	Hasan,baştası	O-6	Çiz.8	Mazlum
O-2	Fot.7	1725	Emine,baştası	O-7	Çiz.9	Aiße,baştası
O-2	Fot.8	1725	Emine,ayaktaşı	O-7	Çiz.10	Aiße,ayaktaşı
O-3	Fot.9	1728	Hafife,baştası	O-8	Çiz.11	Hüseyin Çelebi
O-3	Fot.10	1728	Hafife,ayaktaşı	O-9	Çiz.12	Ümmühan
O-4	Fot.11	1742	İshak,baştası	O-10	Çiz.13	Fatıma
O-4	Fot.12	1742	İshak,ayaktaşı	O-11	Çiz.14	Aiße,baştası
O-5	Fot.13	1745	Salih Çelebi	O-11	Çiz.15	Aiße,ayaktaşı
O-5	Fot.14	1745	Salih Çelebi	O-12	Çiz.16	Fatıma
O-6	Fot.15	1760	Mazlum	O-13	Çiz.17	Aiße
O-7	Fot.16	1761	Aiße,baştası	O-14	Çiz.18	Habibe
O-7	Fot.17	1761	Aiße,ayaktaşı	O-15	Çiz.19	Fatıma
O-8	Fot.18	1768	Hüseyin Çelebi	O-16	Çiz.20	Habibe Dudu
O-8	Fot.19	1768	Hüseyin Çelebi	O-17	Çiz.21	Raziye Dudu
O-9	Fot.20	1772	Ümmühan	O-18	Çiz.22	Hadice
O-10	Fot.21	1778	Fatıma	O-18	Çiz.23	Hadice
O-11	Fot.22	1785	Aiße,baştası	O-19	Çiz.24	Ali
O-11	Fot.23	1785	Aiße,ayaktaşı	O-20	Çiz.25	Aiße
O-12	Fot.24	1789	Fatıma	O-21	Çiz.26	Mustafa
O-13	Fot.25	1790	Aiße	O-22	Çiz.27	Aiße
O-14	Fot.26	1794	Habibe	O-23	Çiz.28	Havva
O-15	Fot.27	1798	Fatıma	O-24	Çiz.29	Mature
O-16	Fot.28	1799	Habibe Dudu	O-25	Çiz.30	Ümmühan
O-17	Fot.29	1805	Raziye Dudu	O-26	Çiz.31	Habibe
O-18	Fot.30	1812	Hadice	O-27	Çiz.32	Hacer
O-18	Fot.31	1812	Hadice	O-28	Çiz.33	Zeyneb
O-19	Fot.32	1813	Ali	O-28	Çiz.34	Zeyneb
O-20	Fot.33	1813	Aiße	O-29	Çiz.35	Hadice
O-21	Fot.34	1813	Mustafa	O-29	Çiz.36	Hadice
O-22	Fot.35	1817	Aiße	O-30	Çiz.37	Habibe
O-23	Fot.36	1826	Havva	O-31	Çiz.38	Bekir Fahri
O-24	Fot.37	1839	Mature	O-31	Çiz.39	Bekir Fahri
O-25	Fot.38	1843	Ümmühan	O-32	Çiz.40	Aiße
O-26	Fot.39	1844	Habibe	O-33	Çiz.41	Habibe
O-27	Fot.40	1851	Hacer	O-34	Çiz.42	Aiße
O-28	Fot.41	1857	Zeyneb	O-35	Çiz.43	Hadice
O-28	Fot.42	1857	Zeyneb	O-35	Çiz.44	Hadice
O-29	Fot.43	1860	Hadice			
O-29	Fot.44	1860	Hadice			
O-30	Fot.45	1872	Habibe			
O-31	Fot.46	1875	Bekir Fahri			
O-31	Fot.47	1875	Bekir Fahri			
O-32	Fot.48	1880	Aiße			
O-33	Fot.49	1882	Habibe			
O-34	Fot.50	1885	Aiße			
O-35	Fot.51	1887	Hadice			
O-35	Fot.52	1887	Hadice			

HARİTALAR, FOTOĞRAFLAR VE ÇİZİMLER

Harita-I, Ortakent ve Bodrum

Harita-II, Ortakent ve çevresi

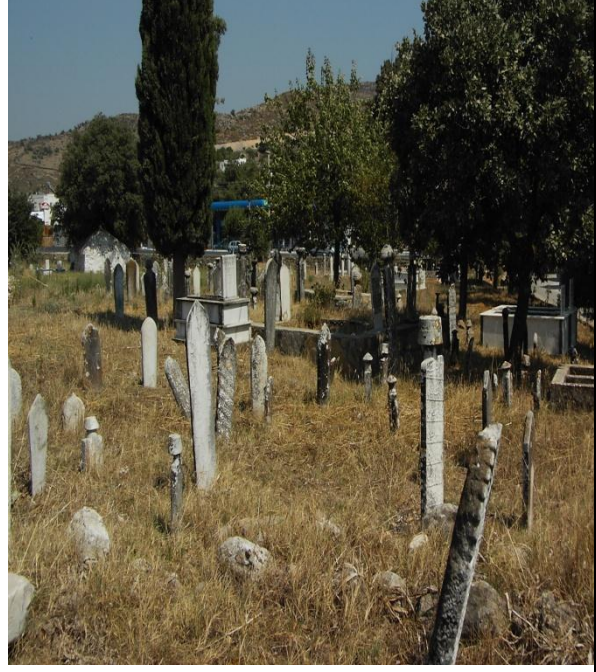
Fot.1,Ortakent Mezarlığı,genel görünüm

Fot.2,Ortakent Mezarlığı,genel görünüm

Fot.3,Ortakent Mezarlığı,genel görünüm

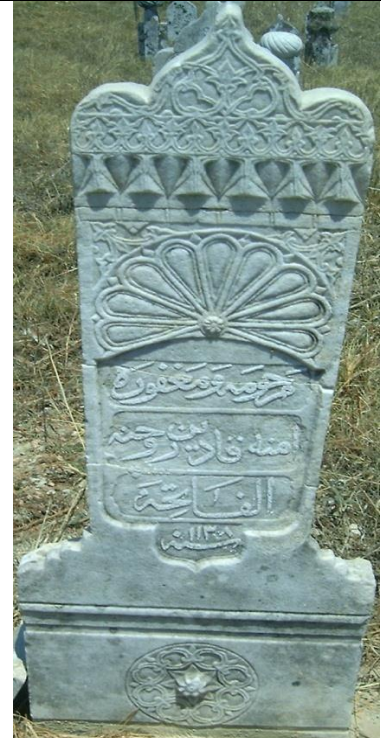
Fot.4,Ortakent Mezarlığı,genel görünüm

Fot.5,O-1,Hasan,1639

Fot.6,O-1,Hasan,baştaşı

Fot.7,O-2,Emine,1725

Fot.8,O-2,Emine,1725

Fot.9,O-3,Hafife,1728

Fot.10,O-3,Hafife,1728

Fot.11,O-4,İshak,1742

Fot.12,O-4,İshak,1742

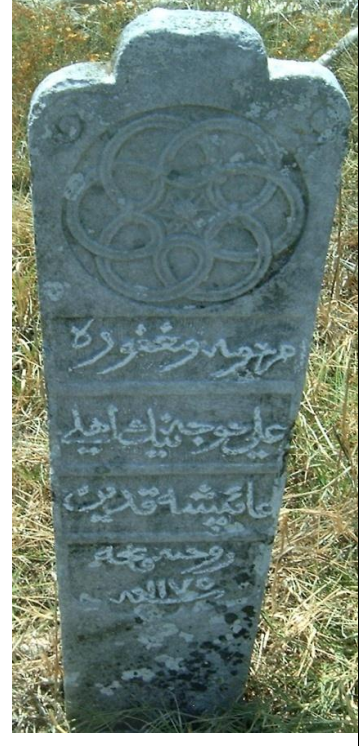
Fot.13,O-5,Salih,1745

Fot.14,O-5,Salih,1745

Fot.15,O-6,Mazlum,1760

Fot.16,O-7,Aişe,1761

Fot.17,O-7,Aişe,1761

Fot.18,O-8, Hüseyin,1768

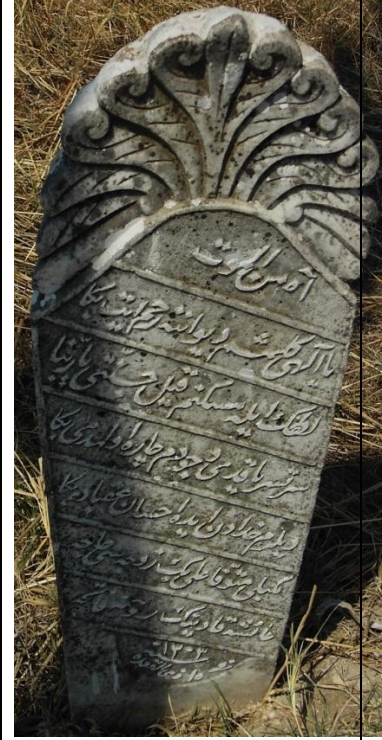
Fot.19,O-8,Hüseyin,1768

Fot.20,O-9,Ümmühan,1772

Fot.21,O-10,Fatıma,1778

Fot.22,O-11,Aişe,1785

Fot.23,O-11,Aişe,1785

Fot.24,O-12,Fatıma,1789

Fot.25,O-13,Aişe,1790

Fot.26,O-14,Habibe,1794

Fot.27,O-15,Fatıma,1798

Fot.28,O-16,Habibe,1799

Fot.29,O-17,Raziye,1805

Fot.30,O-18,Hadice,1812

Fot.31,O-18,Hadice,1812

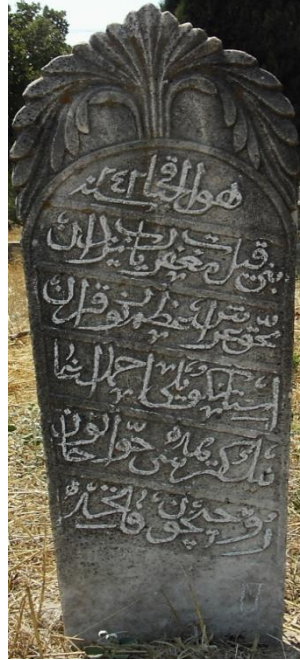
Fot.32,O-19,Ali,1813

Fot.33,O-20,Aişe,1820

Fot.34,O-21, Mustafa,
1813

Fot.35,O-22,Aişe,1817

Fot.36,O-23,Havva,1826

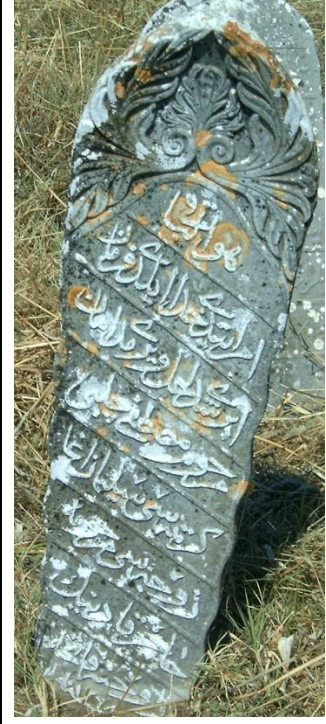
Fot.37,O-
24,Mature,1839

Fot.38,O-5, Ümmühan,
1843

Fot.39,O-26,Habibe,1844

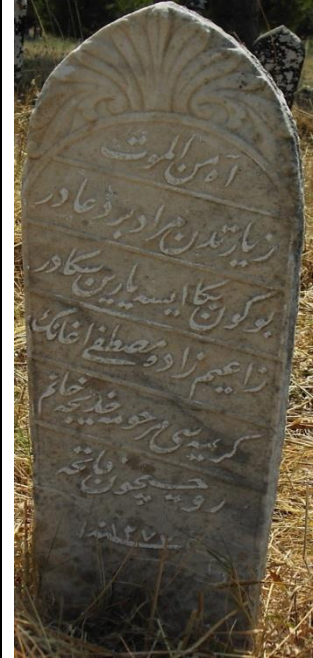
Fot.40,O-27,Hacer,1851

Fot.41,O-28,Zeyneb,1857

Fot.42,O-28,Zeyneb,1857

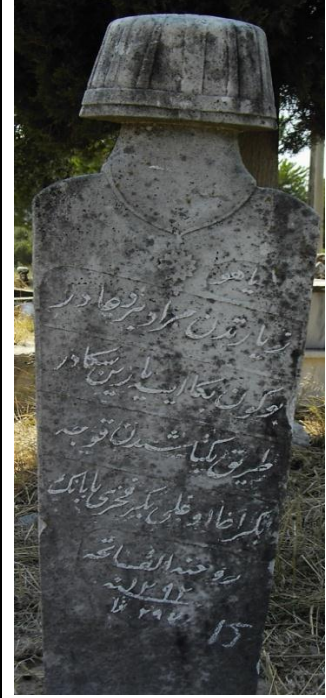
Fot.43,O-
29,Hadice,1860

Fot.44,O-29,Hadice,1860

Fot.45,O-30,Habibe,1872

Fot.46,O-31,Bekir,1875

Fot.47,O-31,Bekir,1875

Fot.48,O-32,Aişe,1880

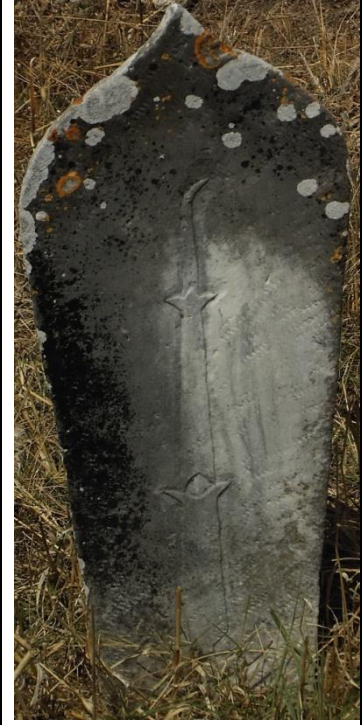
Fot.49,O-33,Habibe,
1882

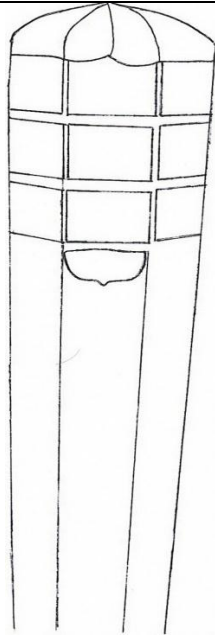
Fot.50,O-34,Aişe,1885

Fot.51,O-35,Esmâ,1887

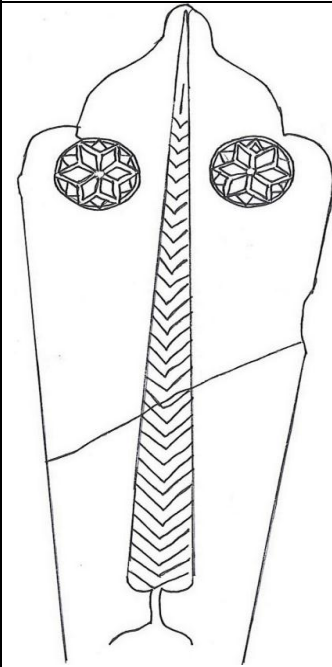
Fot.52,O-35,Esmâ,1887

Çiz.1,O-1,Hasan,1839

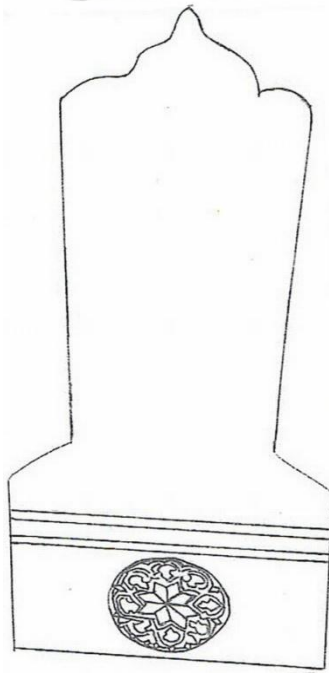
Çiz.2,O-2,Emine,1725

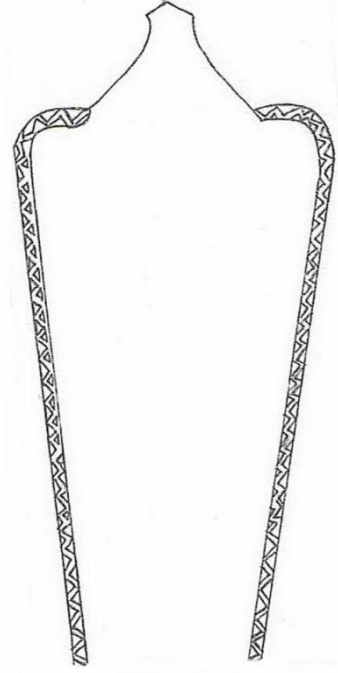
Çiz.3,O-2,Emine,1725

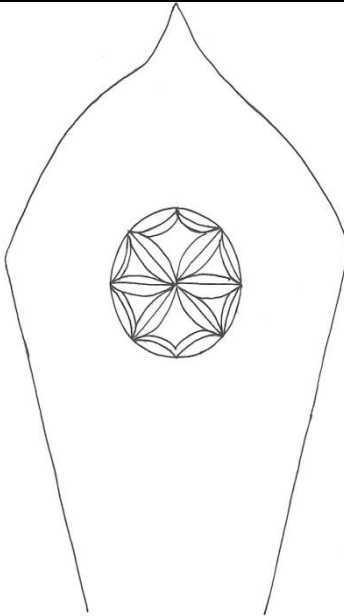
Çiz.4,O-3,Hafife,1728

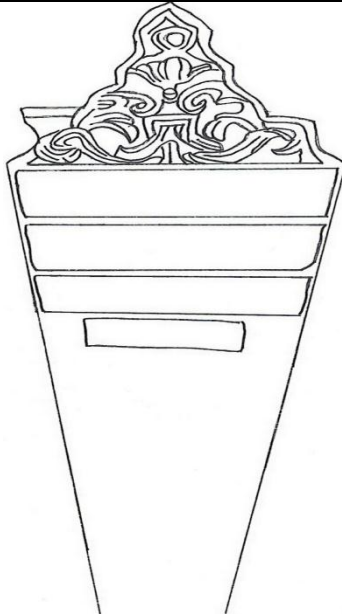
Çiz.5,O-3,Hafife,1728

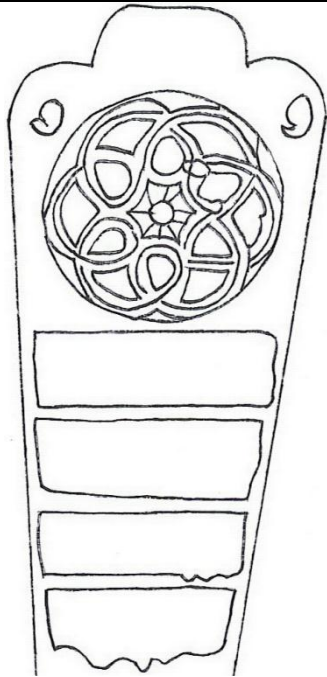
Çiz.6,O-4,İshak,1742

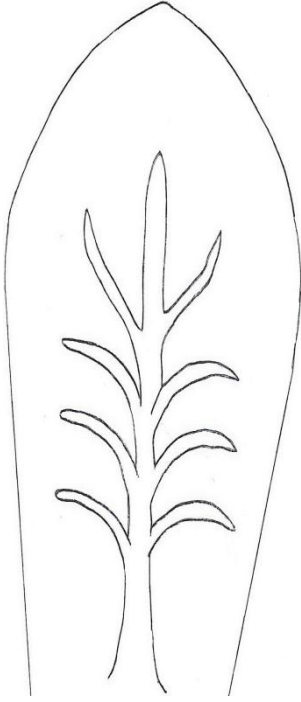
Çiz.7,O-5,Salih Çelebi,
1745

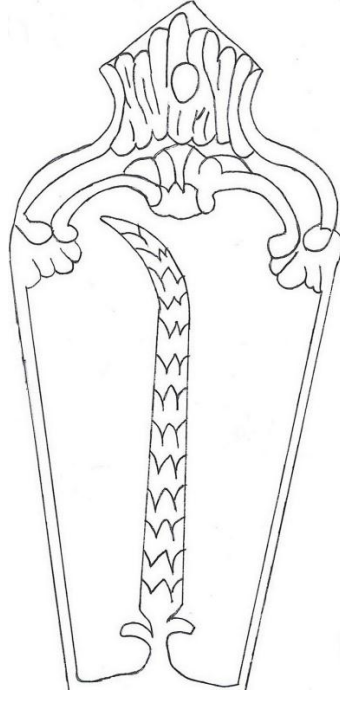
Çiz.8,O-6,Mazlum,1760

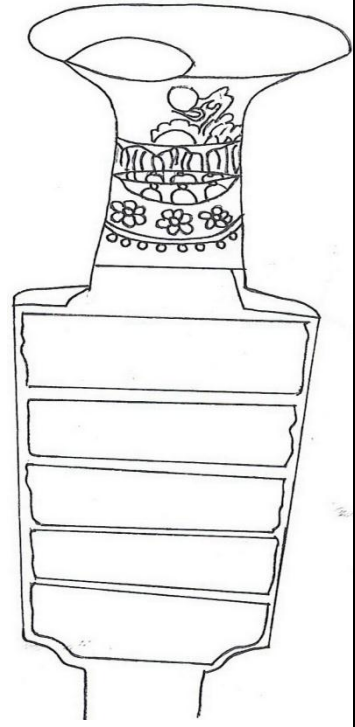
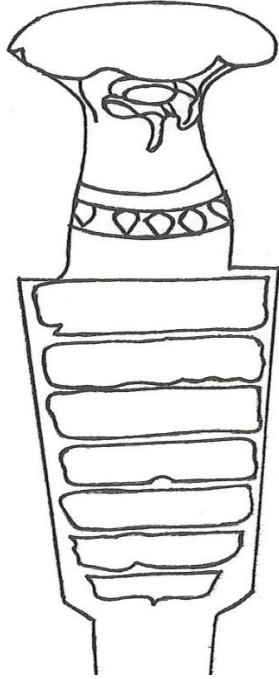
Çiz.9,O-7,Aişe,1761

Çiz.10,O-7,Aişe,1761

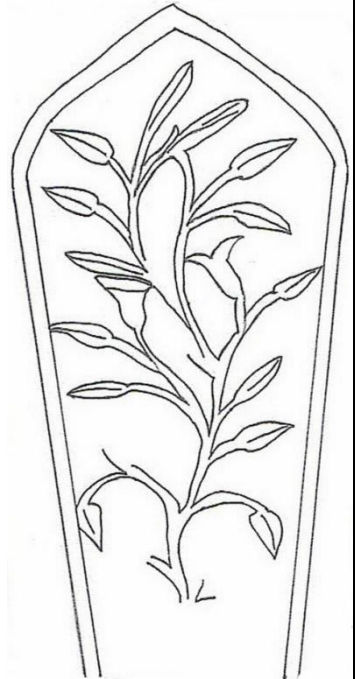
Çiz.11,O-8,Hüseyin,1768

Çiz.12,O-9, Ümmühan,
1772

Çiz.13,O-10,Fatma,1778

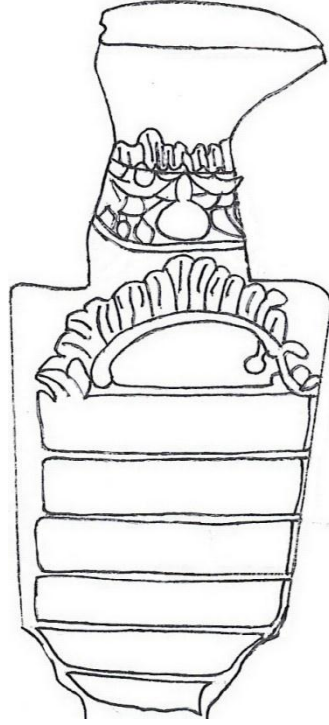
Çiz.14,O-11,Aişe,1785

Çiz.15,O-11,Aişe,1785

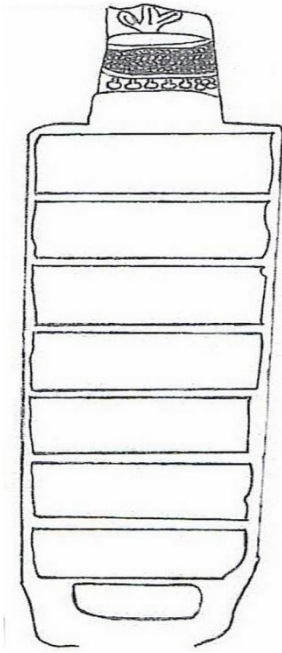
Çiz.16,O-12,Fatıma,1789

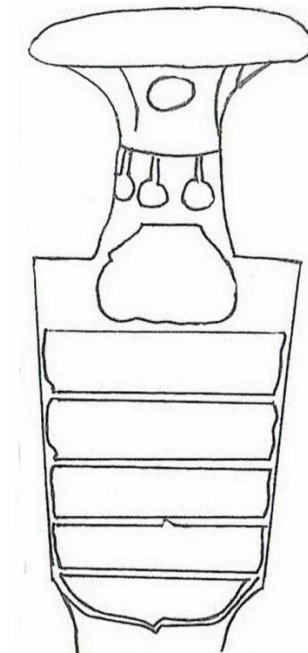
Çiz.17,O-13,Aişe,1790

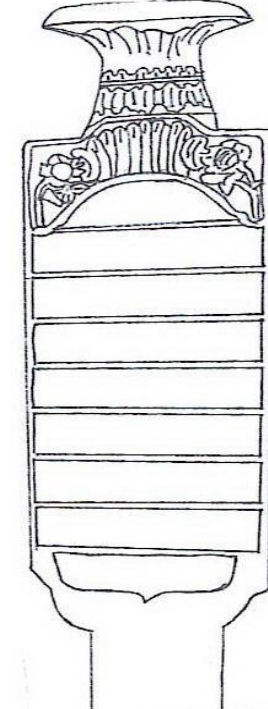
Çiz.18,O-14,Habibe,1794

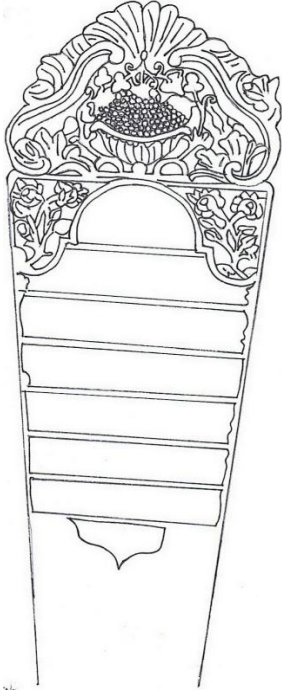
Çiz.19,O-15,Fatıma,1798

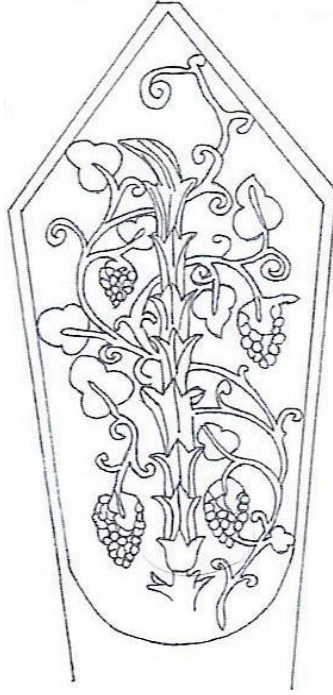
Çiz.20,O-16,Habibe
Dudu,1799

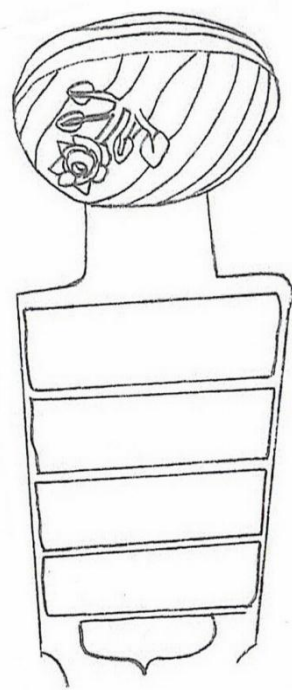
Çiz.21,O-17,Raziye
Dudu,1805

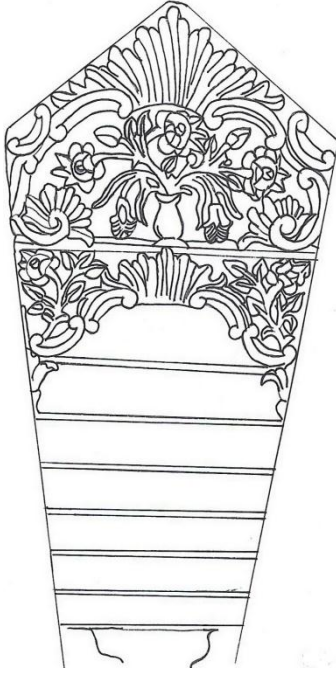
Çiz.22,O-18,Hadice,1812

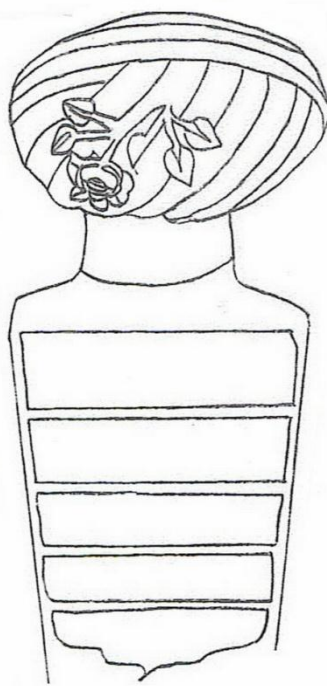
Çiz.23,O-18,Hadice,1812

Çiz.24,O-19,Ali,1813

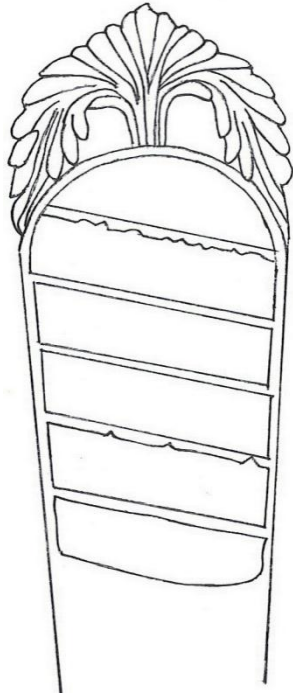
Çiz.25,O-20,Aişe,1813

Çiz.26,O-21,Mustafa,1813

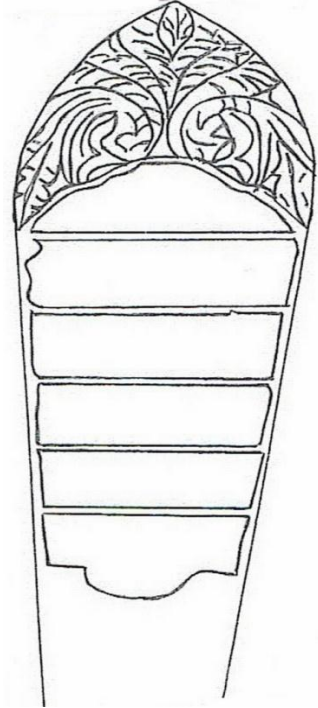
Çiz.27,O-22,Aişe,1817

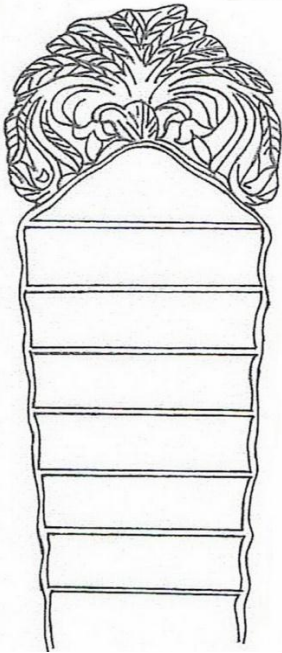
Çiz.28,O-23,Havva,1826

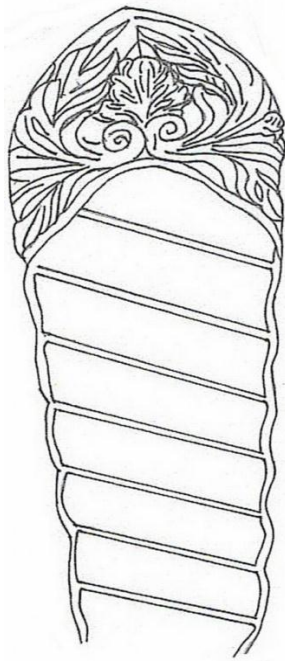
Çiz.29,O-24,Mature,1839

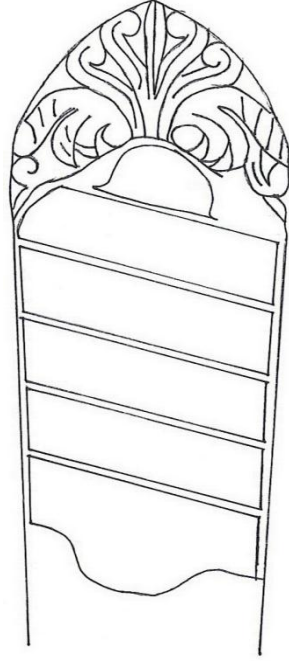
Çiz.30,O-25,Ümmühan,
1843

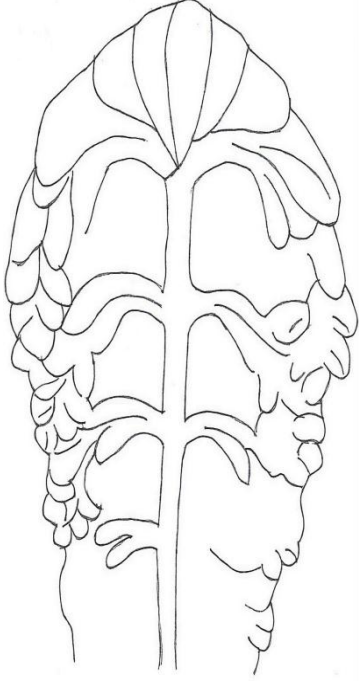
Çiz.31,O-26,Habibe,1844

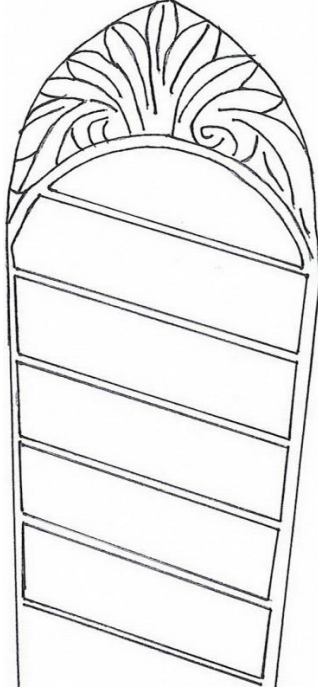
Çiz.32,O-27,Hacer,1851

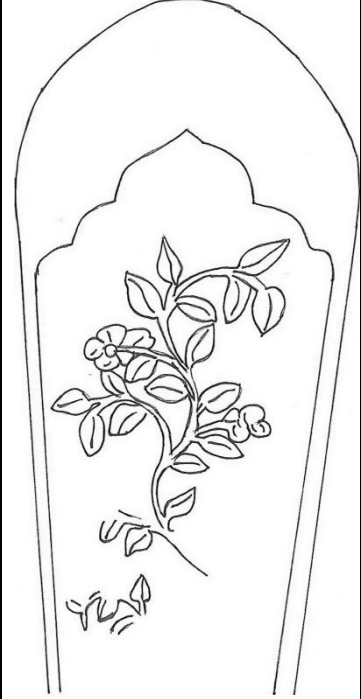
Çiz.33,O-28,Zeyneb,1857

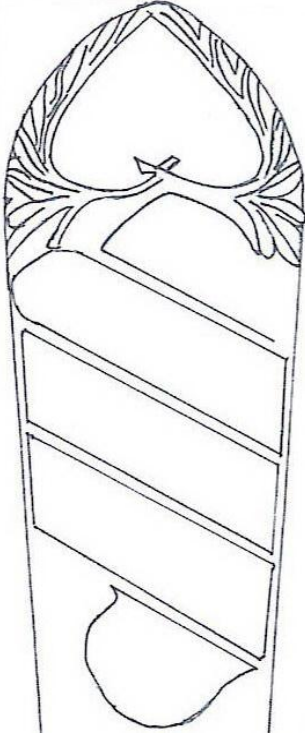
Çiz.34,O-28,Zeyneb,1857

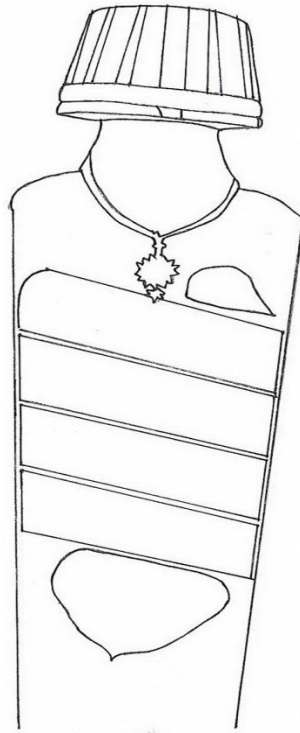
Çiz.35,O-29,Hadice,1860

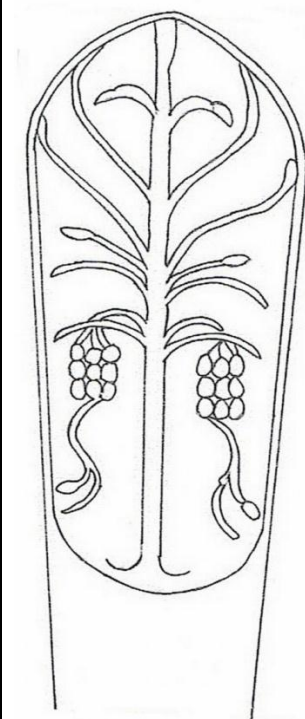
Çiz.36,O-29,Hadice,1860

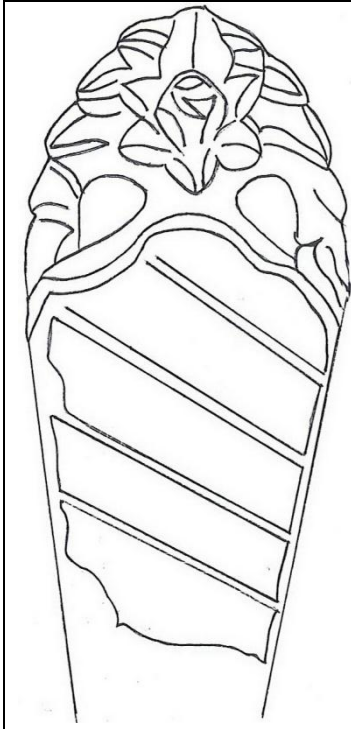
Çiz.37,O-30,Habibe,1872

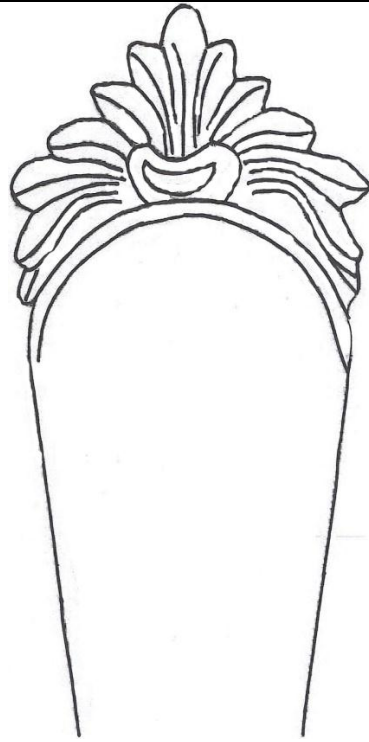
Çiz.38,O-31,Bekir Fahri,1875

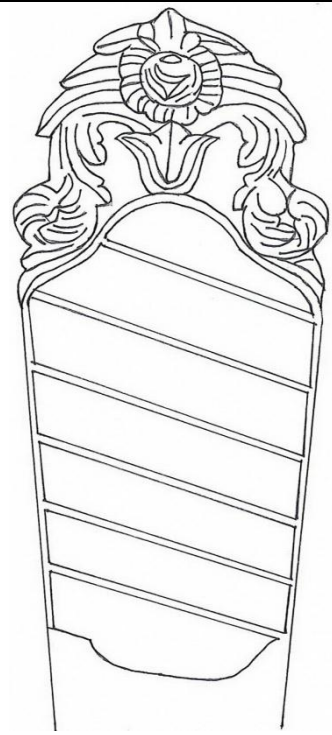
Çiz.39,O-31,Bekir Fahri,1875

Çiz.40,O-32,Aişe,1880

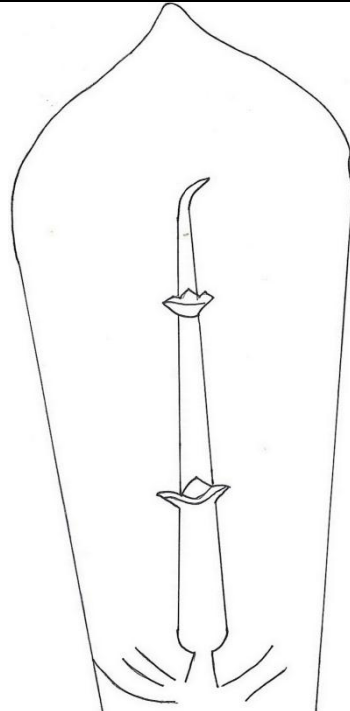
Çiz.41,O-33,Habibe,1882

Çiz.42,O-34,Aişe,1885

Çiz.43,O-35,Esmâ,1887

Çiz.44,O-35,Esmâ,1887

TABLOLAR TABLO-I GENEL

SIRA NO:1	AYAKTAŞI	TARİH	YAZI ŞERİT- LERİNİN DİZİLİŞİ		BUGÜNKÜ DURUMU			TÜRÜ	MALZEME	YAPIM VE SÜSLEME TEKNİĞİ			KONU				
MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAKTAŞI	MİLADİ TARİH	DIAGONAL EKSENDE	YATAY EKSENDE	SAĞLAM		HASAR GÖRMÜŞ	ERKEK	KADIN	MERMER	OYMA	KAZIMA	KABARTMA	BİTKİSEL BEZEME	YAZILI BEZEME	GEOMETRİK BEZEME	NESNELİ BEZEME
					DİKLİ	DEVRİK- YERDE											
O-1	X	1639		X	X			X		X	X		X		X	X	
O-2	X	1725		X			X		X	X	X	X	X	X	X	X	
O-3	X	1728		X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	
O-4	X	1742		X	X			X		X	X		X		X	X	X
O-5	X	1745		X	X			X		X	X		X	X	X	X	X
O-6		1760		X	X				X	X	X		X	X	X		
O-7	X	1761		X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	
O-8	X	1768		X	X			X		X	X	X	X	X	X	X	X
O-9		1772		X			X		X	X	X		X	X	X	X	X
O-10		1778		X	X				X	X	X		X	X	X	X	X
O-11	X	1785		X	X				X	X	X		X	X	X	X	
O-12		1789		X	X				X	X	X		X	X	X		
O-13		1790		X			X		X	X	X		X	X	X		X
O-14		1794	X	X	X				X	X	X		X	X	X	X	
O-15		1798		X			X		X	X	X		X	X	X	X	X
O-16		1799		X	X				X	X	X		X		X	X	X
O-17		1805		X	X				X	X	X		X	X	X	X	X
O-18	X	1812		X	X				X	X	X		X		X	X	X
O-19		1813		X	X			X		X	X		X	X	X	X	X
O-20		1813		X	X				X	X	X		X	X	X	X	X
O-21		1813		X	X			X		X	X		X	X	X	X	X
O-22		1817		X			X		X	X	X		X	X	X	X	X
O-23		1826	X		X				X	X	X		X	X	X		
O-24		1839		X	X				X	X	X		X	X	X	X	
O-25		1843		X	X				X	X	X		X	X	X	X	
O-26		1844		X	X				X	X	X		X	X	X	X	
O-27		1851	X		X				X	X	X		X	X	X	X	
O-28	X	1857	X		X				X	X	X		X	X	X		
O-29	X	1860	X		X				X	X	X		X	X	X		X
O-30		1872	X		X				X	X	X		X	X	X		
O-31	X	1875	X		X			X		X	X	X	X	X	X	X	X
O-32		1880	X		X				X	X	X		X	X	X	X	
O-33		1882	X		X				X	X	X		X	X	X		X
O-34		1885	X		X				X	X	X		X	X	X	X	
O-35	X	1887	X		X				X	X	X	X	X	X	X	X	

Xa: Ayaktaşı

TABLO-II: BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 1-1	KATA-LOG SIRA NO	TARİH	AKANTUS	BORU ÇİÇEĞİ	ÇAN	GÜL	GÜLBEZEK	HURMA	KALLA	KIRCIĞI	KIVRIK DAL	LALE	PALMET	PALMİYE	ROZET	RUMİ	SERVİ	ÜZÜM	YAPRAK	YILDIZ
O-1	1639																			
O-2	1725					X							X		X	X	X			X
O-3	1728					Xa							X		X	X				X
O-4	1742																			
O-5	1745					Xa														X
O-6	1760	X																		
O-7	1761					X				X					X	X	X			X
O-8	1768	X															X			
O-9	1772	X							X						X					
O-10	1778				X														X	
O-11	1785	X	X						X			X								
O-12	1789	X			X					X								X		
O-13	1790	X								X										
O-14	1794	X																		
O-15	1798	X																		
O-16	1799																			
O-17	1805	X			X				X											
O-18	1812	X			X			X	X	X							X	X		
O-19	1813				X														X	
O-20	1813	X		X	X														X	
O-21	1813				X															
O-22	1817	X			X													X		
O-23	1826	X																		
O-24	1839													X						
O-25	1843	X																		
O-26	1844	X		X																
O-27	1851	X																		
O-28	1857	X					X							X						
O-29	1860	X								X				X	X				X	
O-30	1872	X																		
O-31	1875						X													
O-32	1880	X			X															
O-33	1882													X						
O-34	1885	X			X							X								
O-35	1887	X															X			

Xa: Ayaktaşı

TABLO-III- GEOMETRİK-NESNELİ-YAZILIBEZEMELER

TABLO SIRA NO	GEOMETRİK BEZEMELER					NESNELİBEZEMELER						YAZILI BEZEME		
						ÇEŞİTLİ NESNELER			BAŞLIKLAR					
KATALOG SIRA NO	İŞİN CUBUĞU	SU YOLU	TESTERE DİŞİ	YUMURTA DİZİSİ	YÜREK-D.	KASE	TAKILAR	VAZO	KAVUK	SARIK	KADIN B.	NESİH	SÜLÜS	TALİK
O-1					X								X	
O-2	X				X								X	
O-3	X												X	
O-4			X		X				X				X	
O-5					X					X			X	
O-6													X	
O-7					X							X		
O-8				X						X			X	
O-9				X			X				X	X		
O-10				X			X				X		X	
O-11					X									X
O-12													X	
O-13							X				X		X	
O-14					X									X
O-15					X		X						X	
O-16				X	X		X				X		X	
O-17				X	X						X		X	
O-18					X	X							X	
O-19					X					X			X	
O-20					X			X					X	
O-21					X					X			X	
O-22					X	X							X	
O-23													X	
O-24		X			X								X	
O-25		X											X	
O-26		X			X								X	
O-27		X											X	
O-28														X
O-29								X a						X
O-30														X
O-31							X		X					X
O-32		X												X
O-33								X				X		
O-34		X			X									X
O-35					X								X	

Xa=Ayaktaş

TABLO IV BİTKİSEL-GEOMETRİK-NESNELİ BEZEMELER

MEZAR TAŞISIRA NO	TARİH	MEZAR TAŞLARINDAKİ BİTKİSEL-GEOMETRİK-NESNELİ SÜSLEMELER
O-1	1639	Geometrik (yürek)
O-2	1725	Bitkisel (gülbezek,palmet,rozet,rumi,servi,yıldız), geometrik (ışın çubuğu, mukarnas,yürek)
O-3	1728	Bitkisel (gülbezek,palmet,rozet,rumi,yıldız), geometrik (ışın çubuğu,mukarnas)
O-4	1742	Geometrik(testere dişi,yürek), nesneli (başlık)
O-5	1745	Bitkisel (gülbezek,yıldız), geometrik (yürek), nesneli (başlık)
O-6	1760	Bitkisel (akantus)
O-7	1761	Bitkisel (gülbezek,kıvrık dal,rozet,rumi,servi,yıldız), geometrik (yürek)
O-8	1768	Bitkisel (akantus,servi), geometrik (yumurta), nesneli (başlık)
O-9	1772	Bitkisel (akantus,kır çiçekleri,rozet), geometrik (yumurta),nesneli (başlık,gerdanlık)
O-10	1778	Bitkisel (gül,yaprak), nesneli (gerdanlık,başlık), geometrik (yumurta)
O-11	1885	Bitkisel (akantus,boru,kalla,lale), geometrik (yürek)
O-12	1789	Bitkisel (akantus,gül,kır çiçekleri,üzüm)
O-13	1790	Bitkisel (akantus,kır çiçekleri), nesneli (başlık)
O-14	1794	Bitkisel (akantus), geometrik (yürek)
O-15	1798	Bitkisel (akantus), nesneli (gerdanlık), geometrik (yürek)
O-16	1799	Geometrik (yumurta,yürek), nesneli (gerdanlık,başlık)
O-17	1805	Bitkisel (akantus,gül,kır çiçekleri), nesneli (başlık), geometrik (yumurta,yürek)
O-18	1812	Bitkisel (akantus,gül,kalla,kır çiçekleri,kıvrık dal,servi,üzüm),geometrik (yürek), nesneli (kase)
O-19	1813	Bitkisel (gül,yaprak), geometrik (yürek), nesneli (başlık)
O-20	1813	Bitkisel (akantus,çan,gül,yaprak), nesneli (vazo), geometrik (yürek)
O-21	1813	Bitkisel (gül,yaprak), nesneli (başlık), geometrik (yürek)
O-22	1817	Bitkisel (akantus,gül,üzüm), geometrik (yürek), nesneli (kase)
O-23	1826	Bitkisel (akantus)
O-24	1839	Bitkisel (palmiye), geometrik (su yolu,yürek)
O-25	1843	Bitkisel (akantus), geometrik (su yolu)
O-26	1844	Bitkisel (akantus,çan), geometrik (su yolu,yürek)
O-27	1851	Bitkisel (akantus), geometrik (su yolu)
O-28	1857	Bitkisel (akantus,hurma,palmiye)
O-29	1860	Bitkisel (akantus,kıvrık dal,palmiye,rozet,yaprak)
O-30	1872	Bitkisel (akantus)
O-31	1875	Bitkisel (hurma), nesneli (başlık, kolye), geometrik (yürek)
O-32	1880	Bitkisel (akantus,gül), geometrik (su yolu)
O-33	1882	Bitkisel (palmiye), nesneli (vazo)
O-34	1885	Bitkisel (akantus,gül,lale), , geometrik (su yolu,yürek)
O-35	1887	Bitkisel (akantus,servi), geometrik (yürek)

TABLO-V KİTABELERE GÖRE SOSYAL VE DİNİ YAŞAM

MEZAR TAŞINO	TARİH	KENDİSİ VEYA YAKINININ SÜLALE VEYA LAKABI	İSMİ	YAKINININ İSMİ	KENDİSİ VEYA YAKINININ MESLEĞİ	KENDİSİ VEYA YAKINININ DİNİ LAKABI	YER
O-1	1639		Hasan				
O-2	1725		Emine				
O-3	1728		Hafife	Zaimİbrahim			
O-4	1742		İshak	İbrahim Çelebi		Hacı	
O-5	1745	Ağazade	Salih çelebi	Ahmed			
O-6	1760		Mazlum				
O-7	1761		Aişe	Ali		Hoca	
O-8	1768		Hüseyin Çelebi				
O-9	1772		Ümmühan	Ali			
O-10	1778		Fatıma	Muhammed			
O-11	1785		Aişe	Ali		Hace	Müskebi
O-12	1789	Alaybey	Fatıma	Ahmed			
O-13	1790	Alaybeyzade	Aişe	Muhammed			
O-14	1794		Habibe	Mehmed		Hacı	
O-15	1798		Fatıma	Ahmed Esbahi			
O-16	1799		Habibe Dudu	Süleyman			
O-17	1805	Zaimzade	Raziye Dudu	Ahmed		Hacı	
O-18	1812	Zaimoğlu	Hadice	Ahmed		Hacı	
O-19	1813	Zaimzade	Ali	Mahmud		Hacı	
O-20	1813	Ağaoğlu	Aişe	İsa,İbrahim		Hacı	
O-21	1813	Semercioğlu	Mustafa	Sami Mehmed			
O-22	1817	Alaybeyzade	Aişe	Ahmed			
O-23	1826		Havva	Ahmed			İstanköy
O-24	1839		Mature	Bekir			Müskebi
O-25	1843		Ümmühan	İsmail		Hacı	
O-26	1844		Habibe	Muhammed			
O-27	1851	Çelebi	Hacer	Mustafa, Süleyman			
O-28	1857	Zaimoğlu	Zeyneb	Mehmed			
O-29	1860	Zaimzade	Hadice	Mustafa			
O-30	1872	Ağaoğlu	Habibe	Bekir,İsmail		Hacı	Müskebi
O-31	1875	Ağaoğlu	Bekir,Fahri			Bektaşî,baba	
O-32	1880		Aişe	Eyüb		Hacı	
O-33	1882		Habibe	Hasan			İstanköy
O-34	1885		Aişe	Hasan			İstanköy
O-35	1887		Esmâ	Muhammed Halil			Müskebi

TABLO-VI GÖVDEVE TEPELİK BİÇİMLERİ

MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	TARİH	AYAK TAŞI	PRİZMAL GÖVDELİ OLANLAR	ÜÇGEN TEPELİK- ALINLIKLI	DİKDÖRTGEN GÖVDE. BAŞLIKLI OLANLAR	SİVRİ KEMER BİÇİMLİ TEPELİKLI	DİLİMLİ TEPELİKLI	YUVARLAKKEMER BİÇİMLİ TEPELİKLI	HOTOZ-GELİN BAŞI GİBİ TEPELİKLI
O-1	1639	X	X,Xa						
O-2	1725	X					X,Xa		
O-3	1728	X					X,Xa		
O-4	1742	X			X		Xa		
O-5	1745	X			X	Xa			
O-6	1760						X		
O-7	1761	X				Xa	X		
O-8	1768	X			X		Xa		
O-9	1772				X				
O-10	1778				X				
O-11	1785	X				Xa		X	
O-12	1789						X		
O-13	1790				X				
O-14	1794					X			
O-15	1798				X				
O-16	1799				X				
O-17	1805				X				
O-18	1812	X		X		Xa			
O-19	1813				X				
O-20	1813			X					
O-21	1813				X				
O-22	1817			X					
O-23	1826					X			
O-24	1839					X			
O-25	1843					X			
O-26	1844							X	
O-27	1851					X			
O-28	1857	X				X		Xa	
O-29	1860	X				X		Xa	
O-30	1872					X			
O-31	1875	X			X	Xa			
O-32	1880					X			
O-33	1882					X			
O-34	1885								X
O-35	1887	X				Xa		X	

*Xa: Ayaktaşı